

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ 15

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2009

Έργο Γιάννη Κεφαλληνού

Ἡ Θεία Λειτουργία

(+) Μητροπολίτου Κοζάνης Διονυσίου Ψαριανού

*Εὐχαριστοῦμεν σοι καὶ ὑπὲρ τῆς Λειτουργίας ταύτης, ἣν ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν δέξασθαι κατηξίωσας.
Σ' εὐχαριστοῦμε καὶ γι' αὐτὴν ἐδῶ τῇ Λειτουργίᾳ, ποὺ μᾶς ἔκρινες ἀξιους νὰ δεχθῇς ἀπὸ τὰ χέρια μας.*

Ἐπάνω στὴ γῆ κάθε μέρα γίνεται ἓνα ἔργο· εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο, τὸ πιὸ σπουδαῖο καὶ τὸ πιὸ ἱερὸ ἔργο, ποὺ μποροῦν νὰ κάμουν οἱ ἄνθρωποι. Εἶναι ἡ θεία Λειτουργία, ἡ συνέχιση τοῦ μυστικοῦ δείπνου ποὺ ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς με τοὺς μαθητές του. Οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νὰ κάμουν πολλὰ καὶ μεγάλα ἔργα, μὰ τίποτε περισσότερο καὶ πιὸ σπουδαῖο ἀπὸ τὴ θεία Λειτουργία. Αὐτὸ εἶναι ἓνα μοναδικὸ προνόμιο, ποὺ ἔδωκε ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους, γιατί οὔτε οἱ Ἄγγελοι μποροῦν νὰ τελέσουν τὴ θεία Λειτουργία. Στὴ θεία Λειτουργία οἱ Ἄγγελοι συνεργάζονται με τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς τὸ ἄκουε στὸ τροπάριο τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνα: «καὶ ἐν τῷ μέλπειν τὰς ἀγίας σου εὐχάς, ἀγγέλους ἔσχαes συλλειτουργοῦντάς σοι», κι ὅταν ἔκανες τὴ θεία Λειτουργία, οἱ ἄγγελοι συλλειτουργοῦσαν μαζί σου. Πραγματικά σ' αὐτὸ ποὺ με τὰ χέρια τοῦ ἱερέα γίνεται ἐπάνω στὴν ἁγία Τράπεζα, καθὼς γράφει ὁ ἀπόστολος Πέτρος, «ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι», οἱ ἄγγελοι ἐπιθυμοῦν νὰ σκύψουν καὶ νὰ δοῦν.

Λειτουργία θὰ πῇ δημόσιο ἔργο, ἔργο δηλαδή γιὰ τὸ λαό, τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται γιὰ ὅλο τὸν κόσμο, ἀλλὰ τελεῖ τὴ θεία λειτουργία μόνο γιὰ τοὺς πιστοὺς, «ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν». Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπομένως ἡ θεία Λειτουργία, σὰν δημόσιο ἔργο, γίνεται γιὰ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ λαό. Γιατί δὲν λειτουργοῦν μόνοι τους οὔτε μυστικά οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κάθε φορὰ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ με τοὺς ἱερεῖς του τελοῦν τὴ θεία Λειτουργία. Ὅταν λέμε λαὸς τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐννοοῦμε χωριστά τοὺς λαϊκοὺς ἀπὸ τοὺς κληρικούς,

ἀλλὰ καὶ τοὺς λαϊκοὺς καὶ τοὺς κληρικούς· ὅλοι μαζί καὶ λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ εἴμαστε ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ποῦμε τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, τὸ καταλαβαίνομε ὅμως καὶ τὸ ζοῦμε αὐτὸ τὸ πρῶγμα, ὅταν τελοῦμε τὴ θεία Λειτουργία. Ὅταν εἴμαστε μέσα στὸ ναὸ καὶ γίνεται ἡ θεία Λειτουργία, ἐμεῖς δὲν παρακολουθοῦμε ἀπλῶς σὰν θεατὲς ὅτι γίνεται, ἀλλὰ εἴμαστε ἐμεῖς ὅλοι ποὺ λειτουργοῦμε. Ἐμεῖς εἴμαστε ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, κι ἐμεῖς τελοῦμε τὴ θεία λειτουργία, με τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ με τὴ χειροτονία ἔχουν τὴ χάρη τῆς ἱερωσύνης. Γι' αὐτὸ ὅλες οἱ εὐχὲς κι ὅλοι οἱ ὕμνοι τῆς θείας Λειτουργίας εἶναι γραμμένοι ἔτσι, ποὺ νὰ φαίνεται πὼς δὲν λειτουργεῖ μόνος ὁ ἱερέας, ἀλλὰ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ποὺ εἶναι μέσα στὸ ναό. «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν» λέει ὁ διάκονος καὶ «Πρόσχωμεν», καὶ τὸ λέει γιὰ ὅλο τὸ λαό, γιατί ὅλοι εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία κι ὅλοι μαζί τελοῦμε θεία Λειτουργία.

Κάθε φορὰ ποὺ μαζεύομαστε στὸ ναὸ λέμε πὼς ἔχομε σύναξη, καὶ σύναξη θὰ πῇ, ὅχι ὅτι πᾶμε στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ ὅτι συναζόμαστε γιὰ νὰ γίνωμε ἡ Ἐκκλησία· ἡ σύναξή μας αὐτὴ δείχνει πὼς εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία. Μὰ ἀκόμα πολὺ περισσότερο εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία, ὅχι μόνο ὅταν συναζώμαστε, ἀλλὰ ὅταν μαζί με τὸν ἱερέα τελοῦμε τὴ θεία Λειτουργία. Στὴ θεία Λειτουργία φαίνεται τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἡ λειτουργικὴ σύναξη εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἡ θεία λειτουργία εἶναι τὸ κέντρο ὅλων τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ποὺ γίνονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μέσα στὸ ναό. Πάντα με τὴν παρουσία μεταξὺ μας τοῦ ἱερέα, γιατί χωρὶς ἱερέα καὶ χωρὶς θεία Λειτουργία δὲν εἴμαστε Ἐκκλησία, ἀλλὰ

μιὰ ἀπλή συγκέντρωση, σὰν ἐκεῖνες ποὺ κάνουν τὰ σωματοεῖα καὶ οἱ σύλλογοι. Ἐκκλησία θὰ πῇ ὁ λαός, ὁ ἱερέας καὶ ἡ ἀγία Τράπεζα, δηλαδή ἡ θεία Λειτουργία. Ἡ θεία Λειτουργία δὲν εἶναι βέβαια κάτι ποὺ τὸ σκέφτηκαν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ εἶναι τὸ μεγάλο καὶ θεϊότατο Μυστήριον, ποὺ τὸ ἵδρυσε καὶ τὸ σύστησε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Γιὰ νὰ τὸ ποῦμε καλύτερα, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἵδρυσε τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ ἡ Ἐκκλησία τελεῖ τὴν θείαν Λειτουργία, συνεχίζοντας τὸ μεγάλο καὶ θεϊότατο Μυστήριον. Γι' αὐτὸ ἡ θεία Λειτουργία λέγεται καὶ θεία Εὐχαριστία καὶ εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα, ἡ ἱερὴ δηλαδή καὶ ἀγία τελετὴ τῆς Ἐκκλησίας, στὴν ὁποία συνεχίζεται ἀνάιμακτα ἡ θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ θεία Λειτουργία ἢ ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ ἴδια θυσία ποὺ ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, προσφέροντας ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Τὸ βράδυ στὸ μυστικὸ δεῖπνον, ἔκοψε τὸ φωμί, ἔδωκε στοὺς μαθητές του καὶ τοὺς εἶπε· «Λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου...» Εὐλόγησε ὕστερα τὸ ποτήριον, ἔδωκε στοὺς μαθητές του καὶ τοὺς εἶπε· «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμα μου...». Καὶ τίς δυὸ φορές εἶπε καθαρὰ καὶ ἐννοοῦσε κυριολεκτικὰ αὐτὸ ποὺ ἔλεγε· «αὐτὸ εἶναι τὸ σῶμα μου» καὶ «αὐτὸ εἶναι τὸ αἷμα μου». Ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐβεβαίωσε μόνο γι' αὐτό, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔδωκε ἐντολὴ καὶ τοὺς εἶπε· «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν», αὐτὸ νὰ κάνετε, γιὰ νὰ μὲ ἐνθυμῆσθε. Ἔτσι λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία τώρα, μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τελεῖ τὴν θείαν Λειτουργία καὶ συνεχίζει τὴν ἴδια θυσία καὶ τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Μέσα στὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὲς του εἶναι καὶ ἡ συνέχιση τῆς θυσίας καὶ ἡ κοινωνία ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα του. Ἡ Λειτουργία δηλαδή καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία δὲν εἶναι μόνο θυσία καὶ ἀνάμνηση τοῦ μυστικοῦ δείπνου, ἀλλὰ καὶ ἡ κοινωνία τῶν πιστῶν. Ἡ Ἐκκλησία τελεῖ τὴν θείαν Λειτουργία καὶ συνεχίζει τὴν θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ κοινωνήσουμε τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα του. Ὅταν λέμε θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐννοοῦμε τὸ σταυρικὸ του θάνατον, ἀλλὰ καὶ τὴν ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες ἀνάστασή του. Κι ὅταν τελοῦμε τὴν θείαν Λειτουργία, καθὼς τὸ λέει σὲ μιὰ εὐχὴ ὁ λειτουργὸς Ἱερέας, «τὸν θάνατον αὐτοῦ καταγγέλλομεν, τὴν

ἀνάστασιν αὐτοῦ ὁμολογοῦμεν». Ὅταν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὸ μυστικὸ δεῖπνον σύστησε τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, μιλοῦσε γιὰ τὸ θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασή του. Γιὰ τὸ ἅγιον σῶμα του, ποὺ θὰ πέθαινε στὸ σταυρὸ καὶ γιὰ τὸ τίμιον αἷμα του, ποὺ θὰ ἔρρεε ἀπὸ τὴν πλευρά του. Γιὰ τὸ σῶμα του, ποὺ ἔλαβε κατὰ τὴν ἐνανθρώπησή του καὶ ποὺ σὲ τρεῖς μέρες θὰ ἀνασταινότανε ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον, αὐτὸ ποὺ στὸ θεῖο μυστήριον μεταδίδεται τώρα «εἰς βρώσιν τοῖς πιστοῖς, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνων».

.....Ὅλα ὅσα γίνονται στὴ θείαν Λειτουργία δὲν τὰ χωράει τὸ μυαλό μας, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχωμε πίστη γιὰ νὰ τὰ ζοῦμε μέσα μας. Εἶναι πάντα πολὺ περισσότερο ἓνα πρᾶγμα νὰ τὸ ζοῦμε μέσα μας παρὰ μόνο νὰ τὸ καταλαβαίνουμε στεγνὰ μὲ τὸ μυαλό μας. Καὶ ἡ θεία Λειτουργία δὲν εἶναι μιὰ νεκρή, ἀλλὰ ζωντανὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ τόσο καλύτερα τὴν καταλαβαίνουμε, ὅσο πιὸ ζωντανὰ μετέχομε σ' αὐτήν. Ὅχι ὅταν παρακολουθοῦμε σὰν θεατὲς ὅσα γίνονται μέσα στὸ ναό, ἀλλὰ ὅταν εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ποὺ ζωντανὰ τελοῦμε τὴν θείαν Λειτουργία. Θὰ τὸ ἐπαναλάβουμε καὶ θὰ τὸ ξαναποῦμε, αὐτὸ ποὺ εἶναι βασικὴ ἀλήθεια καὶ θεία πραγματικότητα· δὲν εἶναι δηλαδή ἡ Ἐκκλησία κάτι ξένο καὶ ἔξω ἀπὸ μᾶς, ποὺ λειτουργεῖ καὶ ἐμεῖς πηγαίνομε στὴ θείαν Λειτουργία, μὰ ἐμεῖς συναγμένοι εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία, ποὺ κάθε φορὰ τελοῦμε τὴν θείαν Λειτουργία.

Τὰ θέματα βέβαια τῆς θείας Λειτουργίας ἔχουν ὅλα ἓνα πολὺ βαθὺ νόημα, ποὺ δὲν μπορούμε εὐκόλως νὰ τὸ συλλάβουμε καὶ νὰ τὸ ἐκφράσουμε· δὲν μπορούμε πάντα νὰ ἐκφράσουμε ὅσα θὰ σκεφθοῦμε, γιατί ὅσα μπορεῖ νὰ σκεφθῇ ὁ νοῦς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἐκφράσῃ τὸ στόμα. Μὰ καὶ ὅσα μπορεῖ νὰ πῇ τὸ στόμα δὲν μπορούμε εὐκόλως νὰ τὰ γράφουμε, μ' ἓναν τέτοιο τρόπο ὅχι μόνο ἀπλό, μὰ καὶ ὁμορφο, ἔτσι ποὺ νὰ μᾶς διαβάξουν ὅλοι μὲ εὐχαρίστηση καὶ νὰ μᾶς καταλαβαίνουν. Καὶ πρὶν ἀπ' ὅλα νὰ οἰκοδομοῦνται, γιατί σκοπὸς μας πάντα εἶναι ὅχι ἀπλῶς νὰ μαθαίνουν, ἀλλὰ νὰ οἰκοδομοῦνται οἱ χριστιανοί, ποὺ θὰ πῇ νὰ χτίζεται μέσα τους καὶ νὰ μεγαλώνῃ ἡ πίστη καὶ ἡ ἐλπίδα τους στὸ Θεὸ καὶ ἡ ἀγάπη μεταξύ τους. Ἀμήν.

Ἡ Θεία Εὐχαριστία ὡς τὸ μυστήριον τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ

π. Ἐμμανουὴλ Νιράκη

Ὅσο σημαντικὴ εἶναι ἡ τροφή γιὰ νὰ διατηρηθοῦμε στὴ ζωὴ, ἄλλο τόσο σημαντικὴ καὶ ἀκόμα περισσότερο εἶναι γιὰ τὴ φυχή, ἡ συμμετοχὴ μας στὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ πνευματικὴ μας τροφή. Εἶναι αὐτὴ ποὺ μᾶς χαρίζει καὶ μᾶς κρατᾷ στὴ Ζωή. Τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ ποὺ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία σὲ κάθε Θεία Λειτουργία εἶναι αὐτὸ ποὺ μᾶς καθιστᾷ «κοινωνοὺς τῆς Θείας φύσεως».

Τί εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας;

Εἶναι αὐτὸ ποὺ συνιστᾷ τὴν πραγματικὴ, ἀναίμακτη, σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου μας. Ὅπως λένε οἱ πατέρες, δὲν εἶναι μία ἀπλὴ εἰκόνα οὔτε κάποιος συμβολισμός. Δὲν εἶναι μία ἀπλὴ ἀνάμνηση, οὔτε βέβαια μιὰ φανταστικὴ ἀναπαράσταση. Εἶναι ἡ μία, πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ μας. Δὲν εἶναι μιὰ καινούργια θυσία, οὔτε ἡ ἐπανάληψη τῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ, καθὼς ὁ ἀμνὸς θυσιάστηκε «ἅπαξ καὶ διὰ παντός». Δὲν ἐπαναλαμβάνονται στὸ μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας τὰ γεγονότα τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ - ἡ σάρκωση, ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος, ἡ σταύρωση, ἡ ἀνάσταση, ἡ ἀνάληψη - ἀλλὰ εἶναι παρόντα.

Μέσα στὸ μυστήριον τῆς Θείας Λειτουργίας - ἄρα καὶ στὴν Ἐκκλησία - ἡ αἰωνιότητα συναντᾷ τὸ χρόνο καὶ ἔτσι γινόμαστε ἀληθινὰ σύγχρονοι μὲ τὰ γεγονότα ποὺ μνημονεύουμε. Ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπη τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ ἓνα, μοναδικὸ καὶ αἰώνιον Δεῖπνον, τὸ δεῖπνον τοῦ Χριστοῦ στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐκεῖ ἀνάγεται ἡ σύσταση τοῦ μυστηρίου. Ὁ Κύριος εὐλόγησε τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον καὶ ἔδωσε στοὺς μαθητές του

νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦν. «Αὐτὸ εἶναι τὸ σῶμα μου Αὐτὸ εἶναι τὸ αἷμα μου». Καὶ πρόσθεσε: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν». Ἀπὸ αὐτὸ καὶ μόνο εἶναι ἀπόλυτα σαφὲς καὶ ξεκάθαρο ὅτι μὲ τὴ Θ. Εὐχαριστία δὲν μεταδίδεται ἀπλῶς ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ, ὅπως στὰ ὑπόλοιπα ἔξι μυστήρια, ἀλλὰ Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Μὲ τὴν κοινωνία τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ κάθε πιστὸς συσσωματοῦται μὲ τὸ Χριστὸ καὶ «καθίσταται ἀληθῶς σύσσωμος καὶ σύναιμος μὲ τὸ Χριστό». (π. Ἰουστῖνος Πόποβιτς.)

Ἔτσι ἀναγεννᾶται, καθαρίζεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ προγνωρίζει ὅτι ζεῖ ἀπὸ τῶρα τὴν αἰώνιον ζωὴ καὶ τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἡ εὐχαριστία καλεῖται ἀπ' τὴν Ἐκκλησίαν μας «φάρμακο ἀθανασίας, ἀντίδοτο τοῦ μὴ ἀποθανεῖν». Ἡ μεταβολὴ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ γίνεται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴ Χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ μπορεῖ νὰ εἶναι ὑπερφυσικὴ καὶ ἀκατάληπτη γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ εἶναι πραγματικὴ καὶ ἀληθής. Καὶ αὐτὸ τὸ μαρτυροῦν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου μας κατὰ τὸ Μυστικὸ Δεῖπνον: «Τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα μου καὶ τὸ αἷμα μου», ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδιάφευστα χεῖλη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννη, ποὺ ἦταν αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος μάρτυς τῶν λόγων αὐτῶν: «ἀλήθεια σᾶς λέγω, ἐὰν δὲν φάγετε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖετε αὐτοῦ τὸ αἷμα δὲν ἔχετε ζωὴν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς σας». «Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ». (Ἰωάνν. 6, 53-55).

Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσει τὸ ἀκατανόητο, κεκρυμμένο μυστήριον τοῦ σώματος

Χριστού στην ἐκκλησία καὶ τὴν εὐχαριστία. Ὅμως ὁ Κύριος εἶναι ἓνας καὶ ἓνα τὸ σῶμα Του καὶ δὲν διαιρεῖται. Ἔτσι καὶ στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ Θ. Εὐχαριστία ἐνώνονται στὸ ἓνα σῶμα Του, καὶ δὲν μποροῦν νὰ ἐννοηθοῦν χωρισμένες ἢ μία ἀπ' τὴν ἄλλη.

Ἡ φύση τῆς ἐκκλησίας μας εἶναι εὐχαριστιακὴ καὶ ἡ εὐχαριστία δὲν νοεῖται ἔξω τῆς ἐκκλησίας. Ἐκκλησία καὶ εὐχαριστία εἶναι σῶμα Χριστοῦ σὲ μία ἀδιάσπαστη ἐνότητα. Ὅπως ὁ Χριστὸς ἐνδύθηκε καὶ ἐνώθηκε μὲ τὴν ἀνθρώπινη σάρκα, ἔτσι καὶ ἐμεῖς διὰ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου ποὺ μεταβάλλεται σὲ σῶμα καὶ αἷμα Τοῦ «ἐνδυόμεθα τὸ Χριστό».

Γιατί Αὐτὸς εἶναι «ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς» καὶ αὐτὸς ὁ ὀρισμὸς περιλαμβάνει ὁλόκληρο τὸ περιεχόμενο, ὅλη τὴν πραγματικότητα τῆς πίστεως σ' αὐτὸν ὡς Σωτῆρα καὶ Κύριο. Εἶναι Ζωὴ καὶ συνεπῶς Τροφή. Προσέφερε τὴ ζωὴ Του θυσία «κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα» μὲ ἓνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ. Νὰ κοινωνήσουμε τὴ δική Του Ζωή, ὅπου ὅλα εἶναι ἀπλά, φωτεινὰ καὶ καθαρὰ. Τὰ πάντα γεμίζουν μὲ πληρότητα καὶ χαρά. Ἡ ἀγάπη πλέον λάμπει καὶ ἀκτινοβολεῖ. Γιατί ἡ Θ. Εὐχαριστία εἶναι τὸ μυστήριο τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Ἀγάπης, τῆς Ζωῆς καὶ Σωτηρίας, εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

Ἀμήν.

Θεία Εὐχαριστία

Αγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

«...Καὶ καθὼς ἔτρωγαν αὐτοί, ἐπῆρεν ἄρτον καὶ τὸν ἔκοφεν».

Διατὶ ἄραγε ἔκαμε τὸ μυστήριον αὐτὸ τότε, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πάσχα; Διὰ νὰ μάθης ἀπὸ παντοῦ, ὅτι καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης αὐτὸς ἦτο ὁ νομοθέτης καὶ ὅτι ὅσα περιλαμβάνονται εἰς ἐκείνην δι' αὐτὰ ἔχουν προδιαγραφῇ. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐκεῖ πού ὑπάρχει ἡ προτύπωσις προσθέτει καὶ τὴν ἐπαλήθευσίν της.

Ἡ δὲ ἐσπέρα ἦτο ἀπόδειξις ὅτι εἶχεν ἔλθει τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ὅτι τὰ πράγματα φθάνουν πρὸς τὸ τέλος τους.

Καὶ εὐχαριστεῖ, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ πῶς πρέπει νὰ τελοῦμεν τὸ μυστήριον καὶ διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ἐπήγαινε εἰς τὸ πάθος χωρὶς τὴν θέλησίν Του, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ ὅτι πρέπει νὰ ὑπομένωμεν εὐχαρίστως, τί καὶ ἂν πάσχωμεν, ἐνισχύων ἔτσι τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας μας. Διότι, ἐὰν τὸ τυπικὸν πάσχα ἀπήλλαξε τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τόσον σκληρὰν δουλείαν, πολὺ περισσότερο τὸ ἀληθινὸν Πάσχα θὰ ἐλευθερώσῃ τὴν οἰκουμένην καὶ θὰ παραδοθῇ πρὸς εὐεργεσίαν τῆς ἁμαρτωλῆς φύσεώς μας. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν μᾶς παρέδωσε τὸ μυστήριον πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα, ἀλλὰ τὸ παρέδωσε τότε, ὅταν ἔπρεπε νὰ παύσουν αἱ νομικαὶ προτυπώσεις.

Καταργεῖ λοιπὸν τὴν κυριωτέραν ἀπὸ τὰς ἑορτὰς ἐκείνας, μεταφέρων τοὺς μαθητὰς εἰς ἄλλην τράπεζαν περισσότερο φρικώδη καὶ λέγει· «λάβετε, φάγετε, αὐτὸ εἶναι τὸ σῶμα μου πὺ θυσιάζεται πρὸς χάριν πολλῶν».

Πῶς ὅμως δὲν ἀνησύχησαν ὅταν ἄκουσαν αὐτό; Διότι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν τοὺς εἶχε προείπει πολλὰ καὶ σπουδαῖα διὰ τὸ θέμα αὐτό. Διὰ τοῦτο, ἐκεῖνο μὲν δὲν τὸ ἀποδεικνύει, διότι εἶχαν ἀκούσει ἄρκετὰ περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναφέρει τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους, τὴν κατάργησιν τῶν ἁμαρτημάτων. Καὶ ὀνομάζει τὸ αἷμα Του αἷμα τῆς Νέας Διαθήκης, δηλαδὴ τῆς ὑποσχέσεως, τῆς προσφορᾶς, τοῦ νέου νόμου. Διότι αὐτὸ ὑπέσχετο παλαιότερα καὶ αὐτὸ διαφυλάσσει τὴν συμφωνίαν τῆς Νέας Διαθήκης. Καὶ ὅπως ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιεῖχε πρόβατα καὶ μόσχους, ἔτσι καὶ αὐτὴ περιέχει τὸ αἷμα τοῦ Δεσπότη. Καὶ μὲ αὐτὸ δείχνει ὅτι πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ, δι' αὐτὸ ἐνθυμεῖται τὴν Διαθήκην καὶ ἐνθυμεῖται τὴν προηγουμένην Διαθήκην, διότι καὶ ἐκείνη εἶχεν ἐγκαινιασθῇ μὲ αἷμα.

Καὶ πάλιν ἀναφέρει τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου Του· «αὐτὸ πού χύνεται πρὸς χάριν πολλῶν, εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν» καὶ λέγει· «αὐτὸ νὰ τὸ κάνετε διὰ νὰ μὲ ἐνθυμῆσθε». Εἶδες πῶς τοὺς βγάζει ἀπὸ τὰ ἰουδαϊκὰ ἔθιμα καὶ τοὺς ἀπομακρύνει; Ὅπως ἐκάνατε ἐκεῖνο, τοὺς λέγει, διὰ νὰ ἐνθυμῆσθε τὰ θαύματα τῆς Αἰγύπτου, ἔτσι νὰ κάνετε καὶ αὐτὸ διὰ νὰ ἐνθυμῆσθε ἐμένα. Τὸ αἷμα ἐκεῖνο εἶχε χυθῇ διὰ νὰ σωθοῦν τὰ πρωτότοκα. Αὐτὸ χύνεται διὰ νὰ συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι ὁλοκλήρου τῆς οἰκουμένης. Διότι «αὐτὸ εἶναι τὸ αἷμα μου, λέγει, τὸ ὁποῖον χύνεται διὰ τὴν ἄφεισιν τῶν ἁμαρτιῶν».

Τὸ ἔλεγε δὲ αὐτὸ διὰ νὰ δείξῃ καὶ μὲ αὐτὸ ταυτοχρόνως, ὅτι τὸ πάθος καὶ ἡ σταύρωσις εἶναι μυστήριον, καὶ νὰ παρηγόρησῃ πάλιν μὲ αὐτὸ τοὺς μαθητὰς...».

Συμεών ὁ ἄπλοῦς

Τὸ 1922 ἦρθε ἀπὸ τὴν Μικρασία μὲ τοὺς πρόσφυγες ἓνα ὀρφανὸ Ἑλληνόπουλο, ὀνόματι Συμεών. Ἐγκαταστάθηκε στὸν Πειραιᾶ σὲ μιὰ παραγκούλα καὶ ἐκεῖ μεγάλωσε μόνου του. Εἶχε ἓνα καροτσάκι καὶ ἔκανε τὸν ἄχθοφόρο, μεταφέροντας πράγματα στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ. Γράμματα δὲν ἔξερε οὔτε πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὴν πίστη μας. Εἶχε τὴν μακαρία ἀπλότητα καὶ πίστη ἀπλή καὶ ἀπερίεργη.

Ὅταν ἦρθε σὲ ἡλικία γάμου νυμφεύθηκε, ἔκανε δύο παιδιά καὶ μετακόμισε μὲ τὴν οἰκογένειά του στὴ Νίκαια. Κάθε πρωὶ πήγαινε στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ γιὰ νὰ βγάλει τὸ φωμάκι του. Περνοῦσε ὅμως κάθε μέρα τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ ναὸ τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος, ἔμπαινε μέσα, στεκόταν μπροστὰ στὸ τέμπλο, ἔβγαζε τὸ καπελάκι του καὶ ἔλεγε: «Καλημέρα Χριστέ μου, ὁ Συμεών εἶμαι. Βοήθησέ με νὰ βγάλω τὸ φωμάκι μου». Τὸ βράδυ ποὺ τελείωνε τὴ δουλειὰ του ξαναπερνοῦσε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, πήγαινε πάλι μπροστὰ στὸ τέμπλο καὶ ἔλεγε: «Καλησπέρα Χριστέ μου, ὁ Συμεών εἶμαι. Σ' εὐχαριστῶ ποὺ μὲ βοήθησες καὶ σήμερα».

Καὶ ἔτσι περνοῦσαν τὰ χρόνια τοῦ εὐλογημένου Συμεών. Περίπου τὸ ἔτος 1950 ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογένειάς του ἀρρώστησαν ἀπὸ φυματίωση καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Κυρίῳ. Ἐμεινε ὁλομόναχος ὁ Συμεών καὶ συνέχισε ἀγόγγυστα τὴ δουλειὰ του ἀλλὰ καὶ δὲν παρέλειπε νὰ περνᾷ ἀπὸ τὸν ἅγιο Σπυριδῶνα νὰ καλημερίζει καὶ νὰ καλησπερίζει τὸν Χριστό, ζητώντας τὴν βοήθειά Του καὶ εὐχαριστώντας Τον.

Ὅταν γέρασε ὁ Συμεών, ἀρρώστησε. Μπήκε στὸ Νοσοκομεῖο καὶ νοσηλεύτηκε περίπου γιὰ ἓνα μῆνα. Μιὰ προϊσταμένη ἀπὸ τὴν Πάτρα τὸν ρώτησε κάποτε:

-Παππού, τόσες μέρες ἐδῶ μέσα δὲν ἦρθε

κανεὶς νὰ σὲ δεῖ. Δὲν ἔχεις κανένα δικό σου στὸν κόσμο;

-Ἔρχεται, παιδί μου, κάθε πρωὶ καὶ ἀπόγευμα ὁ Χριστὸς καὶ μὲ παρηγορεῖ.

-Καὶ τί σοῦ λέει, παππού;

-«Καλημέρα Συμεών, ὁ Χριστὸς εἶμαι, κάνε ὑπομονή». «Καλησπέρα Συμεών, ὁ Χριστὸς εἶμαι, κάνε ὑπομονή».

Ἡ Προϊσταμένη παραξενεύτηκε καὶ κάλεσε τὸν Πνευματικὸ της, π. Χριστόδουλο Φάσο, νὰ ἔρθει νὰ δεῖ τὸν Συμεών μήπως πλανήθηκε. Ὁ π. Χριστόδουλος τὸν ἐπισκέφθηκε, τοῦ ἔπιασε κουβέντα, τοῦ ἔκανε τὴν ἐρώτηση τῆς Προϊσταμένης καὶ ὁ Συμεών τοῦ ἔδωσε τὴν ἴδια ἀπάντηση. Τὶς ἴδιες ὥρες πρωὶ καὶ βράδυ, ποὺ ὁ Συμεών πήγαινε στὸ ναὸ καὶ χαιρετοῦσε τὸν Χριστό, τώρα καὶ ὁ Χριστὸς χαιρετοῦσε τὸν Συμεών. Τὸν ρώτησε ὁ Πνευματικὸς:

-Μήπως εἶναι φαντασία σου;

-Ὁχι, πάτερ, δὲν εἶμαι φαντασμένος, ὁ Χριστὸς εἶναι.

-Ἦρθε καὶ σήμερα;

-Ἦρθε.

-Καὶ τί σοῦ εἶπε;

-Καλημέρα Συμεών, ὁ Χριστὸς εἶμαι. Κάνε ὑπομονή, σὲ τρεῖς μέρες θὰ σὲ πάρω κοντά μου πρωτὶ - πρωτὶ.

Ὁ Πνευματικὸς κάθε μέρα πήγαινε στὸ Νοσοκομεῖο, μιλοῦσε μαζί του καὶ ἔμαθε γιὰ τὴν ζωὴ του. Κατάλαβε ὅτι πρόκειται περὶ εὐλογημένου ἀνθρώπου. Τὴν τρίτη ἡμέρα πρωτὶ - πρωτὶ πάλι πῆγε νὰ δεῖ τὸν Συμεών καὶ νὰ διαπίστωσει ἂν θὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ πρόρρηση ὅτι θὰ πεθάνει. Πράγματι ἐκεῖ ποῦ κουβέντιαζαν, ὁ Συμεών φώναξε ξαφνικά: «Ἦρθε ὁ Χριστός», καὶ ἐκοιμήθη τὸν ὕπνο τοῦ δικαίου.

Αἰωνία του ἡ μνήμη. Ἀμήν.

“ Ἀσκητές μέσα στὸν κόσμο ”

Ἱ. Ἑσυχαστήριο Ἁγ. Ἰωάννου Προδρόμου

Ὁ Λόγος τοῦ Κολοκοτρώνη στοὺς νέους

8 Ὁκτωβρίου 1838

(Ὁ λόγος ποὺ ἔβγαλε ὁ Κολοκοτρώνης ἀνεβασμένος στὰ βράχια τῆς Πινύκας, ὅπως στὰ παλιὰ τὰ χρόνια τόσοι τρανοὶ ρήτορες στοὺς Ἀθηναίους, στέκεται ἡ πνευματικὴ διαθήκη τοῦ ἥρωα στὸ Ἔθνος. Ὁ λόγος τοῦ ἀγράμματος, μὰ σοφοῦ στρατηγοῦ πρὸς τὰ νιάτα τῆς Ἀθήνας τοῦ 1838.)

Παιδιά μου! Εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὅπου ἐγὼ πατῶ σήμερα, ἐπατοῦσαν καὶ ἐδημηγοροῦσαν τὸν παλαιὸν καιρὸν ἄντρες σοφοὶ καὶ ἄντρες μὲ τοὺς ὁποίους δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ συγκριθῶ, καὶ οὔτε νὰ φθάσω τὰ ἔχνη των....

Ἐγὼ ἐπιθυμοῦσα νὰ σᾶς ἰδῶ, παιδιά μου, στὴ μεγάλη δόξα τῶν προπατόρων μας κι ἔρχομαι νὰ σᾶς εἴπω ὅσα στὸν καιρὸ τοῦ ἀγῶνα μας καὶ πρὶν ἀπ' αὐτὸν κι ὕστερα ἀπ' αὐτὸν ὁ ἴδιος παρατήρησα κι ἀπ' αὐτὰ νὰ κάμωμεν συμπερασμοὺς καὶ γιὰ τὴν μέλλουσαν εὐτυχία σας, μολονότι ὁ Θεὸς μόνος ἡξεύρει τὰ μέλλοντα.

Καὶ διὰ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας, ὁποίας γνώσεις εἶχαν καὶ ποία δόξα καὶ τιμὴν ἔχαιραν κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ καιροῦ των, ὁποίους ἥρωας στρατηγούς, πολιτικούς εἶχαν, διὰ ταῦτα σᾶς λέγουν καθ' ἡμέραν οἱ διδάσκαλοί σας καὶ οἱ πεπαιδευμένοι σας. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀρκετός. Σᾶς λέγω μόνον πὼς ἦτον σοφοί, καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἐπῆραν καὶ ἐδανείσθησαν τὰ ἄλλα ἔθνη τὴν σοφίαν των... Αὐτοὶ διέφεραν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὴν θρησκείαν, διότι ἐπροσκυνοῦσαν τὶς πέτρες καὶ τὰ ξύλα. Ἀφοῦ ὕστερα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός, οἱ λαοὶ ὅλοι ἐπίστευσαν εἰς τὸ Εὐαγγέλιό του καὶ ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὰ εἰδωλα... Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, οἱ πρόγονοί μας, ἔπεσαν εἰς τὴν διχόνοια καὶ ἐτρώγονταν μεταξύ τους καὶ ἔτσι ἔλαβαν καιρὸν πρῶτα οἱ Ρωμαῖοι, ἔπειτα ἄλλοι βάρβαροι, καὶ τοὺς ὑπόταξαν. Ὑστερα ἦλθαν καὶ οἱ Μουσουλμάνοι, καὶ ἔκαμαν ὅτι μποροῦσαν, διὰ νὰ ἀλλάξει ὁ λαὸς τὴν πίστη του... Ἐκοφان γλῶσσες σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατο νὰ τὸ

κατορθώσουν... Τὸν ἓνα ἔκοβαν, ὁ ἄλλος τὸν σταυρὸ τοῦ ἔκανε.

Σὰν εἶδε τοῦτο ὁ σουλτάνος, διώρισε ἓναν βιτσερέ (ἀντιβασιλέα), ἓναν Πατριάρχη καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸς καὶ ὁ λοιπὸς Κλῆρος ἔκαμαν ὅτι τοὺς ἔλεγε ὁ Σουλτάνος. Ὑστερον ἔγιναν οἱ Κοτζαμπάσηδες εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ἡ τρίτη τάξις, οἱ ἔμποροι, καὶ οἱ προκομμένοι, τὸ καλλίτερο μέρος τῶν πολιτῶν, μὴ ὑποφέροντες τὸν ζυγὸ ἔφευγαν κι οἱ γραμματισμένοι ἐπῆραν τὰ βιβλία καὶ φύγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα των, κι ἔτσι ἔμεινε ὁ λαὸς, ὅστις στερημένος ἀπὸ τὰ μέσα τῆς προκοπῆς, ἐκατήντησεν εἰς ἀθλίαν κατάστασι, καὶ αὐτὴ αὐξάνει καθ' ἡμέρα χειρότερα... διότι ἂν βρισκόταν μεταξύ τοῦ λαοῦ κανεὶς μὲ λίγη ἄνθησι τὸν λάμβανε ὁ κλῆρος, ὅστις ἔχαιρε προνόμια, ἢ ἐσύρετο ἀπὸ τὸν ἔμπορον τῆς Εὐρώπης ὡς βοηθός του ἢ ἐγίνετο γραμματικὸς τοῦ προεστοῦ. Καὶ μερικοὶ μὴ ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τῶν Τούρκων καὶ βλέποντες τὶς δόξας καὶ τὶς ἡδονὰς ὅπου ἀπελάμβανον αὐτοί, ἄφηναν τὴν πίστη τους καὶ ἐγίνοντο Μουσουλμάνοι. Καὶ τοιοῦτοτρόπως κάθε μέρα ὁ λαὸς ἐλίγνευε καὶ ἐπτώχυνε.

Εἰς αὐτὴν τὴν δυστυχισμένην κατάστασι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φυγάδες γραμματισμένους ἐμετέφραζαν καὶ ἔστελναν εἰς τὴν Ἑλλάδα βιβλία. Καὶ σὰν τοὺς πρέπει νὰ χρεωστοῦμεν εὐγνωμοσύνη, διότι εὐθὺς ὅπου κανένας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ λαὸ ἐμάνθανεν τὰ κοινὰ γράμματα, ἐδιάβαζεν αὐτὰ τὰ βιβλία καὶ ἔβλεπε ποίους εἶχαμε προγόνους, τί ἔκαμεν ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης καὶ οἱ ἄλλοι

πολλοί παλαιοί μας, και έβλέπαμεν και είς ποίαν κατάσταση εύρισκόμεθα τότε... "Όθεν μάς ήρθε στο νοῦ νά τοὺς μιμηθοῦμε και νά γίνουμε εύτυχέστεροι και έτσι έγινε και επροόδευsen ή εταιρεία.

"Όταν αποφασίσαμε νά κάμωμε την Έπανάσταση, δέν έσυλλογισθήκαμε οὔτε πόσοι ήμεθα, οὔτε πῶς δέν έχομεν άρματα, οὔτε ότι οί Τουρκοί έβαστοῦσαν τὰ κάστρα και τὰς πόλεις, οὔτε κανένας φρόνιμος μάς εἶπε, "ποῦ πάτε εἰδῶ νά πολεμήσετε με σιτοκάραβα βατσέλα", αλλά, ως μία βροχή, έπεσε είς όλους μας ή έπιθυμία τῆς Έλευθερίας μας... και όλοι, και οί κληρικοί και οί προεστοί και οί καπεταναῖοι και οί πεπαιδευμένοι και οί έμποροι,

μικροί και μεγάλοι, όλοι συμφωνήσαμεν σ' αὐτό τὸ σκοπὸ και κάναμεν την επανάσταση.

Είς τὸν πρώτο χρόνο τῆς Έπανάστασεως εἶχαμε μεγάλη όμόνοιαν και όλοι έτρέχαμε σύμφωνα... "Ό ένας πήγαινε στὸν πόλεμο, ό άδελφός του έφερνε ξύλα, ή γυναίκα του έζύμωne, τὸ παιδί τοῦ έκουβαλοῦσε φωμί και μπαρουτόβολα στὸ στρατόπεδο και εάν αὐτή ή όμόνια έβαστοῦσε άκόμη δύο χρόνους, ήθέλαμε κυριεύσει και την Θεσσαλία και την Μακεδονία, και ίσως έφθάναμεν και είς την Κωνσταντινούπολη...

Τόσο τρομάξαμε τοὺς Τούρκους, όπου άκουαν "Έλληνα και φεύγαν χίλια μίλια μακριά. Έκατὸν "Έλληνες έβάζαν πέντε χιλιάδες έμπρός κι ένα καράβι

μιά ἁρμάδα. Ἀλλὰ δὲν ἐβάσταξε. Ἦλθαν μερικοὶ καὶ ἠθέλησαν νὰ γένουν μπαρμπέρηδες εἰς τοῦ κασίδη τὸ κεφάλι. Μᾶς πονοῦσε τὸ μπαρμπέρισμά τους μὰ τί νὰ κάνουμε; Εἴχαμε κι αὐτουνῶν τὴν ἀνάγκη.

Ἀπὸ τότε ἤρχισεν ἡ διχόνοια καὶ ἐχάθη ἡ πρώτη προθυμία καὶ ὁμόνοια. Κι ὅταν ἔλεγες τοῦ Κώστα νὰ δώσει χρήματα διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, ἢ νὰ πάει στὸν πόλεμο, τοῦτος πρόβαλλε τὸ Γιάννη. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο κανεῖς δὲν ἤθελε νὰ συντράμει, μῆτε νὰ πολεμήσει. Καὶ τοῦτο ἐγίνετο, ἐπειδὴ δὲν εἴχαμε ἕναν ἀρχηγὸ καὶ μίαν κεφαλὴ. Ἀλλὰ μᾶς ἔμπαινε Πρόεδρος ἔξι μῆνες, ἐσηκώνετο ὁ ἄλλος καὶ τὸν ἔρριχνε, καὶ ἐκάθετο αὐτὸς ἄλλους τόσους, καὶ ἔτσι ὁ ἕνας ἤθελε τοῦτο κι ὁ ἄλλος τὸ ἄλλο. Ἴσως ὅλοι ἠθέλαμε τὸ καλὸ, πλὴν καθένας κατὰ τὴ γνώμη του. Ὅταν προστάζουμε πολλοί, ποτὲ τὸ σπίτι δὲν κτίζεται, οὔτε τελειώνει. Ὁ ἕνας λέει ὅτι ἡ πόρτα πρέπει νὰ βλέπει στὸ ἀνατολικὸ μέρος, ὁ ἄλλος στὸ ἀντικρυνὸ κι ὁ ἄλλος στὸ βοριά, σὰν νὰ ἦταν τὸ σπίτι στὸν ἀραμπὰ καὶ νὰ γυρίζει καθὼς λέγει ὁ καθένας. Μὲ τοῦτον τὸν τρόπο δὲν κτίζεται ποτὲ τὸ σπίτι, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀρχιτέκτονας, ὁποῦ νὰ προστάζει πῶς θὰ γίνηι. Παρομοίως κι ἐμεῖς χρειάζομαστε ἕναν ἀρχηγὸ κι ἕναν ἀρχιτέκτονα, ὅστις νὰ προστάζει κι οἱ ἄλλοι νὰ ὑπακοῦνε καὶ ν' ἀκολουθᾶνε. Ἀλλὰ ἐπειδὴ εἴμαστε σὲ τέτοια κατάσταση, ἐξαιτίας τῆς διχόνοιάς μας, ἔπεσε ἡ Τουρκιὰ πάνω μας καὶ κοντέφαμε νὰ χαθοῦμε καὶ εἰς τοὺς στερνούς ἐπτὰ χρόνους δὲν κατορθώσαμε μεγάλα πράγματα.

Εἰς αὐτὴ τὴν κατάσταση ἔρχεται ὁ Βασιλεὺς, τὰ πράγματα ἡσυχάζουν καὶ τὸ ἐμπόριο κι ἡ γεωργία κι οἱ τέχνες ἀρχίζουν νὰ προοδεύουν καὶ μάλιστα ἡ παιδεία. Αὐτὴ ἡ μάθησις θὰ μᾶς αὐξήσῃ καὶ θὰ μᾶς εὐτυχήσει. Ἀλλὰ γιὰ νὰ αὐξήσουμε, χρειάζεται κι ἡ στερέωσις τῆς πολιτείας μας, πὺν γίνεται μὲ τὴν καλλιέργειαν καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ θρόνου. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι νέος, καὶ συμμορφώνεται μὲ τὸν τόπο μας. Δὲν εἶναι προσωρινὸς ἀλλ' ἡ βασιλεία του εἶναι διαδοχικὴ, καὶ θὰ περάσῃ στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν του, καὶ μὲ αὐτὸν καὶ σεῖς καὶ τὰ παιδιὰ σας θὰ ζήσετε. Πρέπει νὰ φυλάξετε τὴν πίστη σας καὶ νὰ τὴ στερεώσετε, διότι ὅταν ἐπιάσαμε τὰ ἄρματα, εἴπαμε πρῶτα ὑπὲρ Πίστεως κι ὕστερα ὑπὲρ Πατρίδος. Ὅλα

τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἔχουν καὶ φυλᾶνε μία θρησκείαν. Νὰ μὴν ἔχετε πολυτέλεια, νὰ μὴν πηγαίνετε στοὺς καφενέδες καὶ στὰ μπιλιάρδα. Νὰ δοθῇτε εἰς τὰς σπουδὰς σας καὶ καλλίτερα νὰ κοπιᾶσετε ὀλίγον, δύο καὶ τρεῖς χρόνους καὶ νὰ ζήσετε ἐλεύθεροι στὸ ἐπίλοιπο τῆς ζωῆς σας, παρὰ νὰ περάσετε τέσσερις-πέντε χρόνους τῇ νεότητά σας καὶ νὰ μείνετε ἀγράμματοι, νὰ σκλαβωθεῖτε εἰς τὰ γεράματά σας. Νὰ ἀκούετε τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων καὶ γεροντοτέρων καὶ κατὰ τὴν παροιμία “μύρια ἤξευρε καὶ χίλια μάθαινε”.

Ἡ προκοπὴ σας καὶ ἡ μάθησίς σας νὰ μὴ γενεῖ σκεπάρνι μόνον γιὰ τὸ ἄτομό σας, μὰ νὰ κοιτάζει τὸ καλὸ τῆς κοινότητος, γιὰτί μέσα στὸ καλὸ αὐτὸ βρίσκεται καὶ τὸ δικό σας.

Ἐγὼ παιδιὰ μου, κατὰ κακὴ μου τύχη, ἐξαιτίας τῶν περιστάσεων, ἔμεινα ἀγράμματος καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ζητῶ συγχώρεση, διότι δὲν ὁμιλῶ καθὼς οἱ δάσκαλοί σας. Σᾶς εἶπα ὅσα ὁ ἴδιος εἶδα, ἤκουσα καὶ ἐγνώρισα, διὰ νὰ ὠφεληθῇτε ἀπὸ τὰ περασμένα κι ἀπὸ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς διχόνοιας, τὴν ὁποία νὰ ἀποστρέφεσθε, καὶ νὰ ἔχετε ὁμόνοια. Ἐμᾶς μὴ μᾶς τηρᾶτε πλέον. Τὸ ἔργο μας καὶ ὁ καιρὸς μας ἐπέρασε καὶ οἱ μέρες τῆς γενιᾶς ποὺ σᾶς ἀνοιξε τὸ δρόμο, θέλουν σὲ λίγο περάσει. Τὴν ἡμέραν τῆς ζωῆς μας θέλει διαδεχθεῖ ἡ νύκτα τοῦ θανάτου μας, καθὼς τὴν ἡμέραν τῶν Ἀγίων Ἀσωμάτων θέλει διαδεχθεῖ ἡ νύκτα καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα.

Εἰς ἐσᾶς μένει νὰ ἰσάσετε καὶ νὰ στολίσετε τὸν τόπο ὅπου ἡμεῖς ἐλευθερώσαμε καὶ διὰ νὰ γίνηι τοῦτο, πρέπει νὰ ἔχετε ὡς θεμέλια τῆς Πολιτείας τὴν ὁμόνοια, τὴν θρησκείαν, τὴν καλλιέργειαν τοῦ θρόνου καὶ τὴν φρόνιμον ἐλευθερίαν. Τελειῶνῶ τὸν λόγον μου.

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς μας Ὁθων! Ζήτω οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι! Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία!

Ἐφημερίς “Ο Αἰών”, 13 Νοεμβρίου 1838

Υπὸ τὴν βασιλικὴν δρῦν

Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη

Ὅταν παιδίον διηρχόμην ἐκεῖ πλησίον, ἐπὶ ὄναριον ὀχούμενος, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ ἀπολαύσω τὰς ἀγροτικὰς μας πανηγύρεις, τῶν ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Πρωτομαγιάς, ἐρρέμβαζον γλυκὰ μὴ χορταίνων νὰ θαυμάζω περικαλλῆς δένδρον, μεμονωμένον, πελώριον, μίαν βασιλικὴν δρῦν. Ὅποιον μεγαλεῖον εἶχεν! Οἱ κλάδοι τῆς χλωρόφαιοι, κατάμεστοι, κραταιοί· οἱ κλώνες τῆς, γαμποὶ ὡς ἡ κατατομή τοῦ ἀετοῦ, οὖλοι ὡς ἡ χαίτη τοῦ λέοντος, προεῖχον ἀναδεδημένοι, εἰς βασιλικά στέμματα. Καὶ ἦτον ἐκείνη ἀνασσα τοῦ δρυμοῦ, δέσποινα ἀγρίας καλλονῆς, βασίλισσα τῆς δρόσου...

Ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ἐστάλαζε κ' ἔρρεεν ὀλόγουρά τῆς «μάννα ζωῆς, δρόσος γλυκασμοῦ, μέλι τὸ ἐκ πέτρας». Ἐθαλπον οἱ ζωηφόροι ὅποι τῆς ἔρωτα θείας ἀκμῆς, κ' ἔπνεεν ἡ θεσπεσία φυλλάς τῆς ἡμερον τρυφῆς ἀκηράτου. Καὶ ἡ κορυφή τῆς βαθύκομος ἠγείρετο ὡς στέμμα παρθενικόν, διάδημα θεῖον.

Ἦσθάνομην ἄφατον συγκίνησιν νὰ θεωρῶ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο δένδρον. Ἐφάνταζεν εἰς τὸ ὄμμα, ἔμελπεν εἰς τὸ οὖς, ἐφιθύριζεν εἰς τὴν ψυχὴν φθόγγους ἀρρήτου γοητείας. Οἱ κλώνες, οἱ ράμνοι, τὸ φύλλωμά τῆς, εἰς τοῦ ἀνέμου τὴν σείσιν, ἐφαίνοντο ὡς νὰ φάλλωσι μέλος φαλμικόν, τὸ «Ὡς ἐμεγαλύνθη». Μ' ἔθελγε, μ' ἐκήλει, μ' ἐκάλει ἐγγὺς τῆς. Ἐπόθουν νὰ πηδήσω ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου, νὰ τρέξω πλησίον τῆς, νὰ τὴν ἀπολαύσω· νὰ περιπτυχθῶ τὸν κορμόν τῆς, ὅστις θὰ ἦτον ἀγκάλιασμα διὰ πέντε παιδιὰ ὡς ἐμέ, καὶ νὰ τὸν φιλήσω. Νὰ προσπαθῶ ν' ἀναρριχηθῶ εἰς τὸ πελώριον στέλεχος, τὸ ἄδρον καὶ ἀμαυρόν, ν' ἀναβῶ εἰς τὸ σταύρωμα τῶν κλάδων τῆς, ν' ἀνέλθω εἰς τοὺς κλώνας, νὰ ὑψωθῶ εἰς τοὺς ἀκρέμονας... Καὶ ἂν δὲν μ' ἐδέχετο, καὶ ἂν μ' ἀπέβαλλεν ἀπὸ

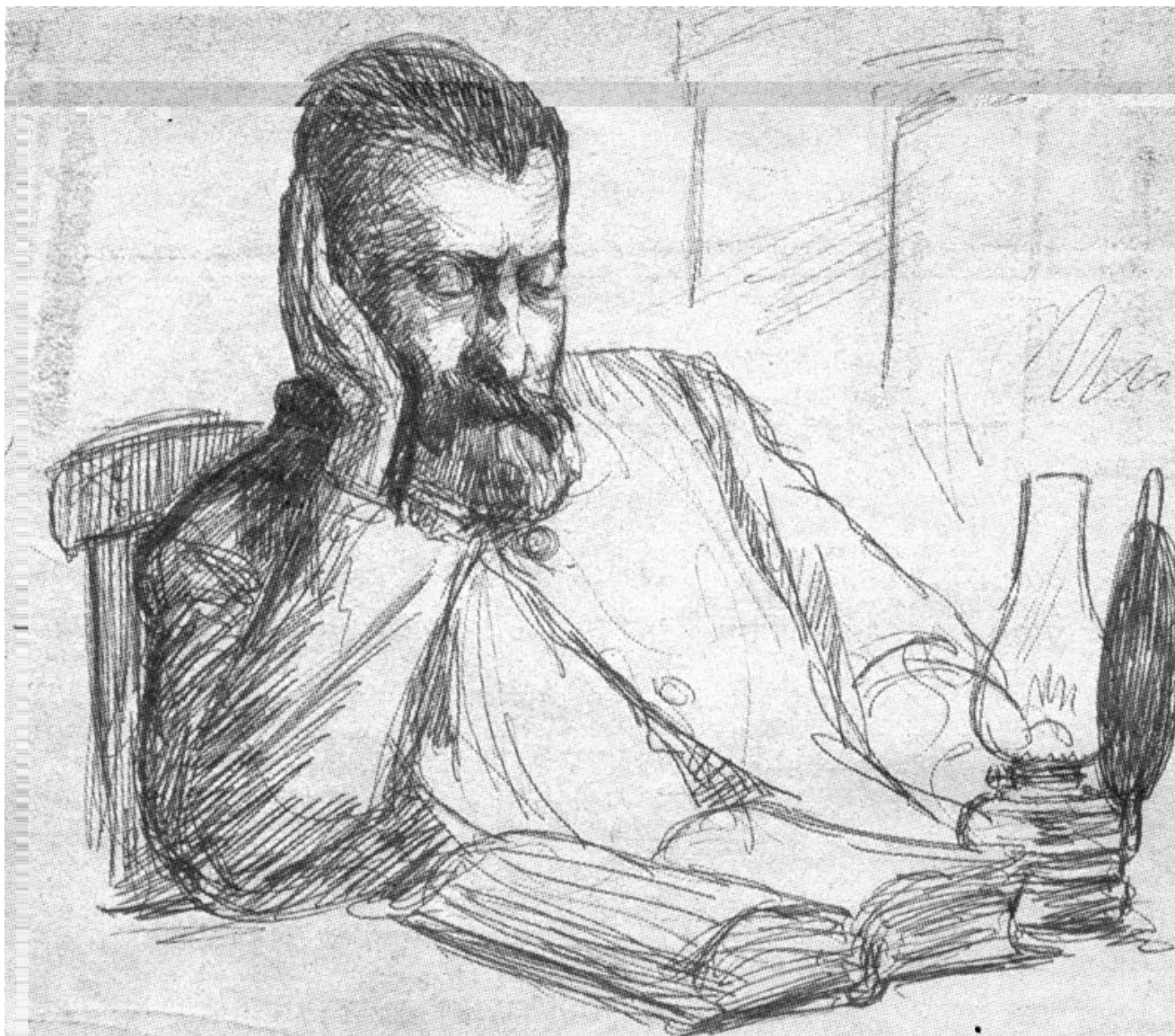
τὸ σῶμα τῆς, καὶ μ' ἔρριπτε κάτω, ὅς ἐπιπτον νὰ κυλισθῶ εἰς τὴν χλόην τῆς, νὰ στεγασθῶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς, ὑπὸ τὰ ἀετώματα τῶν κλώνων τῆς, τὰ ὅμοια μὲ στέμματα Δαυὶδ θεολήπτου.

Ἐπόθουν, ἀλλ' ἡ συνοδία τῶν οἰκείων μου, μεθ' ὧν ἐτέλουν τὰς ἐκδρομὰς ἐκείνας ἀνὰ τὰ ὄρη, δὲν θὰ ἤθελε νὰ μοὶ τὸ ἐπιτρέψει. Καὶ μίαν χρονιάν, ἦτο κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ σωτηρίου ἔτους 186... , καθὼς εἶχομεν διέλθει πλησίον τοῦ δένδρου, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Μέγα Μανδρί· - ἦτο δὲ τὸ Μέγα Μανδρί μικρὸς συνοικισμός, θερινὸν σκηνώμα τῶν βοσκῶν τοῦ τόπου. Ἐκατοίκουν ἐκεῖ ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ οἰκογένειαι ἀγροτῶν. Δύο ἐκ τῶν οἰκογενειῶν τούτων συνεδέοντο πρὸς τοὺς γονεῖς μου διὰ δεσμῶν βαπτίσματος, κολληγοσύνης, κτλ. καὶ ὅλοι ἦσαν φίλοι καὶ συμπατριῶται μας.

Κατηρχόμεθα ἐκεῖ συνήθως τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, εἶτα πάλιν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἢ τὴν Πρωτομαγιάν, ἄλλοτε δὲ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἢ τῆς Ἀναλήψεως. Ἐπὶ τερπνοῦ λόφου ὑπῆρχε τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅπου ἐλειτουροῦμεθα.

Ἦγοντο ἐκεῖ χοροὶ καὶ πανηγύρεις· δρόσος καὶ ἀναφυχὴ καὶ χάρμα ἐβασίλευεν. Ἐθύοντο ἀρνία καὶ ἐρίφια, καὶ σπονδαὶ ἐγίνοντο πυροξάνθου ἀνθοσμίου. Ἐτελοῦντο ἀγῶνες ἀμίλλης, διασκοβολίαι καὶ ἄλματα. Ἐπληττε τὰς πραεῖας ἡχοὺς ὁ φθόγγος τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς λύρας, συνοδεύων τὸ ἔρρυθμον βῆμα τῶν παρθένων πρὸς κύκλιον χορόν. Καὶ ξανθαί, ἐρυθρόπεπλοι βοσκοποῦλαι ἐπήδων, ἐπέτων, ἐκελάδουν.

Καθὼς εἶχομεν φθάσει ἐκεῖ, τὴν χρονιάν ἐκείνην, μὲ εἶχε κυριεύσει ζωηρότερον ἢ ἐντύπωσις ἡ μαγικὴ τῆς δρυός. Διηρχόμεθα ἐκάστοτε οὐχί

μακράν τοῦ δένδρου, ἀπέχοντος ἡμισείας ὥρας ὁδὸν ἀπὸ τὸ Μέγα Μανδρί. Ὁ δρόμος μας ἦτον ἐπὶ τῆς κλιτύος, ὀλίγον ὑψηλότερόν τῆς θέσεως ὅπου ἴστατο τὸ δένδρον, ἔτεμνε δὲ πλαγίως τὸ βουνόν... καὶ ἡ δρῦς ἡ μαγική, καθὼς ἐξηκολούθουν νὰ τὴν βλέπω ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν, μὲ ἐγοήτεψε καὶ μὲ ἐκάλει, ὥς νὰ ἦτο πλάσμα ἔμφυχον, κόρη παρθενικὴ τοῦ βουνοῦ.

Κατὰ τὰς ποικίλας κυμάνσεις τῆς ὁδοῦ, σύμφωνα μὲ τὰ κοιλώματα ἢ τὰς προεξοχὰς τοῦ ἐδάφους, καὶ κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ ὄναριου τὰς ἰδιοτρόπους καὶ πείσμονας - καθὼς ἐξάνοιγα τὸ πρῶτον τὴν δρῦν, καθόσον ἐπλησίαζα ἢ ἀπεμακρυνόμην ἀπ' αὐτῆς, τόσας θεάς, ἀπόφεις καὶ φάσεις ἐλάμβανε τὸ δένδρον. Ἐκ πλαγίου καὶ μακρόθεν εἶχεν ὅφιν λιγυρᾶς χάριτος· ἐγγύθεν καὶ κατὰ μέτωπον, προέκυπτεν ὅλη μεστή καὶ

ἀμφιλαφής, βαθύχλωρος, ἐπιβάλλουσα ὡς νύμφη.

Ὅλην τὴν νύκτα, κοιμώμενος καὶ ἀγρυπνῶν, ὠνειρευόμην τὴν δρῦν, τὴν θεσπεσίαν καὶ ὑψηλήν... Τὴν πρωίαν ἐκείνην τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, καθὼς εἶχεν εὐωδιάσει ὁ ναῖσκος ἀπὸ δάφνας καὶ λιβανωτίδας, καὶ εἶχε κρουσθεῖ τρελὰ ἀπὸ παιδικᾶς χεῖρας ὁ μικρὸς κώδων ὁ ὑπεράνω τοῦ γείσου τῆς στέγης τῆς πλακοσκεποῦς, χαιρετίζων τὸ «Ἀνάστα ὁ Θεός», τὸ ὅποιον ἔφαλλεν ὁ παπὰς ραίνων τοὺς πιστοὺς μὲ πέταλα ρόδων καὶ ἴων...εἶτα, πρὶν ἀπολύσει ἡ λειτουργία, ἐγὼ ἔγινα ἄφαντος. Δία πλαγίου, κρυφοῦ δρομίσκου τὸν ὅποιον εἶχον ἀνακαλύψει τὴν προτεραίαν, ἤρχισα νὰ ἀνέρχωμαι τὴν ράχιν τοῦ βουνοῦ... διευθυνόμενος πρὸς τὸ μέρος, ὅπου εὕρισκετο ἡ βασιλικὴ δρῦς. Ἐπίστευον ὅτι ἐγνώριζα καλὰ τὸν δρόμον.

Ἦτον ὅλη ἡ ὁδὸς ἀνωφερής, κ' ἐγὼ ἔτρεχον, ἔτρεχον διὰ νὰ φθάσω ταχέως, ν' ἀσπασθῶ τὴν ἐρωμένην μου - ἐπειδὴ ἡ δρῦς ὑπῆρξεν ἡ πρώτη παιδική μου ἐρωμένη - καὶ ταχέως πάλιν νὰ ἐπιστρέψω, φανταζόμενος ὅτι ἡ ἀπουσία μου τότε δὲν θὰ παρετηρεῖτο, καὶ δὲν θὰ εἶχον ν' ἀκούσω ἐπιπλήξεις ἀπὸ τοὺς οἰκείους.

Πρὸ ἐμοῦ εἶχον ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸ ποιμενικὸν σκῆνωμα ὀλίγοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν βοσκῶν, ἀπερχόμενοι εἰς τὴν πολίχνην, διὰ νὰ κομίσωσιν ἄρνια καὶ τυρίον εἰς τοὺς κολλήγας, ἀποφέρωσι δὲ ἄλλα ὀφώνια ἐκ τῆς πόλεως. Οὗτοι θὰ ἐπέστρεφον πρὸς ἐσπέραν, καὶ δὲν ἦτο πιθανὸν νὰ συναντήσω τινὰς καθ' ὁδόν. Πλὴν παρ' ἐλπίδα εἶδον μακρόθεν ἄλλους ἐρχομένους πρὸς τὰ ἐδῶ, ἐν συνοδίᾳ γυναικῶν καὶ παιδῶν καὶ ὑποζυγίων· οὗτοι ἦρχοντο ἐκ τῆς πόλεως διὰ νὰ συνεορτάσωσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ πλησίον τῶν συγγενῶν των, τῶν βοσκῶν.

Πάραυτα ἐξετράπην τῆς ὁδοῦ, κ' ἔσπευσα νὰ κρυβῶ ὅπισθεν πυκνῶν θάμνων. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἂν μὲ συνήντων, μεμονωμένον, μακρὰν τῶν γονέων μου, πορευόμενον ἄγνωστον ποῦ, θὰ ἐπαρξενεύοντο, καὶ ἂν δὲν μ' ἐπειθον νὰ κατέλθω μετ' αὐτῶν εὐθὺς ὀπίσω, ἐξ ἅπαντος θὰ μὲ κατήγγελλον εἰς τοὺς γονεῖς μου, τοὺς ὁποίους θὰ εὕρισκον κάτω εἰς τὸ Μέγα Μανδρί. Ἦμην ἑνδεκα ἐτῶν παιδίον.

Ἐκεῖνοι ταχέως ἀντιπαρῆλθον, κ' ἐγὼ ἀνέλαβα τὸν δρόμον μου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὸν ἔχασα. Εἰς ἐν σταυροδρόμιον ὅπου ἔφθασα, ἐπῆρα τὸν δρόμον ἀριστερά, τὸν ὑψηλότερον, καὶ ἀσθμαίνων ἔφθασα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. Πλὴν ἡ μεγάλη δρῦς ὑπῆρξεν εὐεργέτις μου καὶ κηδεμὼν μου. Αὕτη μ' ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ἀπάτης, ἐφαίνετο δὲ ὡς νὰ μοι ἔνευε μακρόθεν, καὶ μὲ ὠδήγει νὰ ἔλθω πλησίον τῆς.

Καθὼς τὴν εἶδα χαμηλότερον, δεξιόθεν, ἀρκετὰ μακρὰν, ἄφησα τὸν δρομίσκον εἰς τὸν ὅποιον ἔτρεχα, καὶ στραφείς πρὸς δυσμὰς ἤρχισα νὰ κατέρχωμαι, μέσῳ τῶν ἀγρῶν, ὑπερπηδῶν αἱμασιὰς, χάνδακας, φραγμοὺς θάμνων καὶ βάτων, σχίζων τὰς σάρκας μου, αἱμάσσων χεῖρας καὶ πόδας... Τέλος ἔφθασα πλησίον τῆς ποθητῆς νύμφης τῶν δασῶν.

Ἦμην κατάκοπος, κάθιδρος καὶ πνευστιῶν. Ἄμα ἔφθασα, ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς χλόης, ἐκυλίσθην ἐπάνω εἰς παπαροῦνες καὶ χαμολούλουδα. Ἀλλ' ὅμως ἡσθάνομην κρυφὴν εὐτυχίαν, ὄνειρώδη ἀπόλαυσιν. Ἐρρέμβαζον ἀναβλέπων εἰς τοὺς κλώνας τῆς τοὺς κραταιούς, καὶ ἡνοιγόκλειον ἡδυπαθῶς τὰ χεῖλη εἰς τὴν πνοὴν τῆς αὔρας τῆς, εἰς τὸν θροῦν τῶν φύλλων τῆς. Ἐκατοντάδες πουλιῶν ἀνεπαύοντο εἰς τοὺς κλώνας τῆς, ἔμελλον τρελὰ τραγούδια... Δρόσος, ἄρωμα καὶ χαρμονὴ ἐθώπευον τὴν ψυχὴν μου....

Ἦμην ἀποσταμένος, καὶ δὲν εἶχον κοιμηθεῖ καλὰ τὴν νύκτα. Ὁ ὕπνος μοῦ ἔλειπεν. Εἰς τὴν σκιὰν τοῦ πελωρίου δένδρου, ἐν μέσῳ τῶν μηκώνων του τῶν κατακοκκίνων, ὁ Μορφεὺς ἦλθε καὶ μ' ἐβαυκάλησε, καὶ μοι ἔδειξεν εἰκόνας, ὡς εἰς περίεργον παιδίον.

Μοῦ ἐφάνη ὅτι τὸ δένδρον -ἔσωζον καθ' ὕπνον τὴν ἔννοιαν τοῦ δένδρου- μικρὸν κατὰ μικρὸν μετέβαλλεν ὅφιν, εἶδος καὶ μορφήν. Εἰς μίαν στιγμὴν ἡ ρίζα τοῦ μοῦ ἐφάνη ὡς δύο ὠραῖαι εὐτορνοὶ κνήμαι, κολλημέναι ἡ μία ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην, εἶτα κατ' ὀλίγον ἐξεκόλλησαν κ' ἐχωρίσθησαν εἰς δύο· ὁ κορμός μοῦ ἐφάνη ὅτι διεπλάσσετο καὶ ἐμορφοῦτο εἰς ὄσφυν, εἰς κοιλίαν καὶ στέρνον, μὲ δύο κόλπους γλαφυρούς, προέχοντας· οἱ δύο παμμέγιστοι κλάδοι μοῦ ἐφάνησαν ὡς δύο βραχίονες, χεῖρες ὀρεγόμεναι εἰς τὸ ἄπειρον, εἶτα κατερχόμεναι συγκαταβατικῶς πρὸς τὴν γῆν, ἐφ' ἧς ἐγὼ ἐκείμην· καὶ τὸ βαθύφαιον, ἀειθαλὲς φύλλωμα, μοῦ ἐφάνη ὡς κόμη πλουσία κόρης, ἀναδεδημένη πρὸς τ' ἄνω, εἶτα λυομένη, κυματίζουσα, χαλαρουμένη πρὸς τὰ κάτω.

Τὸ πόρισμά μου, τὸ ἐν ὀνείρῳ ἐξαχθέν, καὶ εἰς λῆρον ἐν εἶδει συλλογισμοῦ διατυπωθέν, ὑπῆρξε τοῦτο: «Ἄ! δὲν εἶναι δένδρον, εἶναι κόρη· καὶ τὰ δένδρα, ὅσα βλέπομεν, εἶναι γυναῖκες!»

Ὅταν μετ' ὀλίγον ἐξύπνησα, ὡς συνέχαιαν τοῦ ὀνείρου ἔσχον ἐν νῶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἱστορίας τοῦ τυφλοῦ, τὸν ὅποιον ὁ Χριστὸς ἐθεράπευσε, καθὼς εἶχον ἀκούσει τὸν διδάσκαλόν μας εἰς τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν: «Καταρχὰς μὲν εἶδε τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα· δευτέρῳ δὲ τοὺς εἶδε καθαρὰ...»

Πλὴν δὲν ἐξύπνησα ἀκόμη, πρὶν ἀκούσω τί ἔλεγε τὸ φάσμα· ἡ κόρη - ἡ δρῦς, εἶχε λάβει φωνὴν καὶ μοὶ ἔλεγεν:

-Εἰπὲ νὰ μοῦ φεισθοῦν, νὰ μὴ μὲ κόφουν.... διὰ νὰ μὴ κάμω ἀκουσίως κακόν. Δὲν εἶμ' ἐγὼ νύμφη ἀθάνατος· θὰ ζήσω ὅσον αὐτὸ τὸ δένδρον...

Ἐξύπνησα ἔντρομος, κι ἔφυγον... Ἦτο ἤδη μεσημβρία, καὶ ὁ ἥλιος ἐμεσουράνει.... Ἔκαιεν ὑψηλά, ὑπεράνω τῆς κορυφῆς τῆς δρυός, ἥτις ἦτο σκια ἀδιαπέραστος... Ἀπὸ τὸν ἀντικρινὸν λόφον ἤκουσα φωνὴν νὰ μὲ καλεῖ ἐξ ὀνόματος. Ἦτον εἷς μικρὸς βοσκός, μὲ τὴν κάππαν του, μὲ τὴν στραβολέκαν του, καὶ μὲ δέκα αἴγας, τὰς ὁποίας ὠδήγει. Μοῦ ἐφώναξεν ὅτι ὁ πατήρ μου μὲ ἀνεζήτει ἀνήσυχος, καί, νὰ τρέξω, νὰ φθάσω ταχέως ἐκεῖ κάτω....

Δὲν ἐνόησα τίποτε ἀπὸ τὸ μαντικὸν ὄνειρον. Ἀργότερα ἐδιδάχθην ἀπὸ ἐγχειρίδιον Μυθολογίας ὅτι ἡ Ἀμαδρυὰς συναποθνήσκει μὲ τὴν δρῦν, ἐν ἣ εὑρίσκεται ἐνσαρκωμένη...

Μετὰ πολλὰ ἔτη, ὅταν ξενιτευμένος ἀπὸ μακροῦ ἐπέστρεφα εἰς τὸ χωρίον μου, κ' ἐπεσκέφθην τὰ τοπία ἐκεῖνα, τὰ προσκυνητάρια τῶν παιδικῶν ἀναμνήσεων, δὲν εὔρον πλέον οὐδὲ τὸν τόπον ἔνθα ἦτόν ποτε ἡ Δρῦς ἡ Βασιλική, τὸ πάγκαλον καὶ μεγαλοπρεπὲς δένδρον, ἡ νύμφη ἡ ἀνάσσουσα τῶν δρυμῶνων.

Μία γραῖα μὲ τὴν ρόκαν της, μὲ δύο προβατίνας τὰς ὁποίας ἔβοσκειν ἐντὸς ἀγροῦ πλησίον, εὑρίσκετο ἐκεῖ, καθημένη ἔξωθεν τῆς μικρᾶς καλύβης της. Ὅταν τὴν ἠρώτησα τί εἶχε γίνῃ τὸ «Μεγάλο Δέντρο», τὸ ὁποῖον ἦτον ἕνα καιρὸν ἐκεῖ, μοὶ ἀπήντησεν:

-Ὁ χωρεμένος ὁ Βαργένης τὸ ἔκοψε...μὰ κ' ἐκεῖνος δὲν εἶχε κάμει νισάφι μὲ τὸ τσεκούρι του· ὅλο θεόρατα δέντρα, τόσα σημαδιακὰ πράματα... Σὰν τὸ 'κοψε κι ὕστερα, δὲν εἶδε χαῖρι καὶ προκοπή. Ἀρρώστησε, καὶ σὲ λίγες μέρες πέθανε... Τὸ Μεγάλο Δέντρο ἦτον στοιχειωμένο.

Μιὰ φιλικὴ γωνιά στὸ διαδίκτυο

www.agiazoni.gr

μοιραστέιτε τὴν μαζί μας

Πρέπει νὰ πιστεύουμε στὰ ὄνειρα;

Αρχιμ. Βαρνάβα Λαμπρόπουλου

Ένα ἐρώτημα πού μᾶς ἀπασχολεῖ συχνά. Μᾶς ἀπασχολεῖ ἐντονότερα, μετὰ ἀπὸ μία νύκτα πού εἶδαμε κάποιο τρομακτικό ὄνειρο. Καὶ ὅχι σπάνια μᾶς συγκλονίζει τὸ γεγονός ὅτι κάποιο ὄνειρο πού εἶδαμε, βγῆκε ἀληθινό! Τότε εἶναι πού θεωροῦμε ὅτι ἡ πίστη μας στὰ ὄνειρα. Καὶ σιγά-σιγά κατανατᾶμε νὰ τὰ θεωροῦμε σίγουρες προειδοποιήσεις γιὰ τὸ τί θὰ μᾶς συμβεῖ στὸ μέλλον.

Πρέπει, λοιπόν, νὰ πιστεύουμε στὰ ὄνειρα;

Ἄς μὴ βιαστοῦμε νὰ δώσουμε ἀπάντηση. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ δίνουμε βιαστικές ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Οὔτε πρέπει νὰ στηριζόμαστε μόνο στὴ δική μας «σοφία» καὶ στὴ δική μας «πεῖρα» γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε σὲ τέτοια ἐρωτήματα. Ἄς μὴν εἴμαστε τόσο σίγουροι, ὅτι τὰ ξέρουμε ὅλα! Καὶ ἂς ἔχουμε τὴν σύνεση νὰ ρωτᾶμε τοὺς ἀληθινὰ σοφοὺς καὶ Ἀληθινὰ πεπειραμένους δασκάλους καὶ ὁδηγοὺς τῆς πνευματικῆς ζωῆς: τοὺς Ἀγίους.

Κάτω, λοιπόν, ἀπὸ τὸ δικό τους φῶς, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν ἁγίων ἂς ἐξετάσουμε πρῶτα, κάποια ἐπὶ μέρους ἐρωτήματα. Καὶ οἱ ἀπαντήσεις σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα, θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ἀπαντήσουμε καὶ στὸ ἐρώτημα, ἂν τελικὰ πρέπει νὰ δίνουμε σημασία στὰ ὄνειρα.

1ο ἐρώτημα: Ἀπὸ ποῦς αἰτίες προέρχονται τὰ ὄνειρα;

Ἀπάντηση: Τρεῖς εἶναι οἱ αἰτίες πού προκαλοῦν τὰ ὄνειρα:

α. Οἱ δικές μας ἐπιθυμίες καὶ σκέψεις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας,

β. ὁ Θεὸς καὶ τὸ θέλημά Του, καὶ

γ. ὁ διάβολος καὶ οἱ παγίδες του.

Τὴν πρώτη αἰτία τὴν καταλαβαίνομε καλά, ἂν θυμηθοῦμε τὴν παροιμία: «ὁ πεινασμένος, στὸν ὕπνο του καρβέλια βλέπει». Κατὰ παρόμοιο τρόπο, ὅπως μᾶς ἐξηγεῖ ὁ ἅγιος Μάξιμος, καὶ ὁ διψασμένος βλέπει νερό. Ὁ γαστρίμαργος φαντάζεται ποικιλίες φαγητῶν. Ὁ φιλήδονος φαντάζεται μορφές γυναικῶν. Ὁ κενόδοξος ὀνειρεύεται δόξες καὶ χειροκροτήματα. Ὁ φιλάργυρος βλέπει ὅτι κέρδισε τὸ λαχεῖο. Ὁ μνησίκακος ὀνειρεύεται τὴν ἐκδίκηση κατὰ τοῦ ἀνθρώπου πού τὸν λύπησε. Καὶ ὁ φθονερός παραμιλάει ἀπὸ τὴν χαρὰ του, ὅταν ὀνειρευτεῖ ὅτι ὑποφέρει ἐκείνος τὸν ὁποῖον φθονεῖ.

Τὰ πιὸ συνηθισμένα, λοιπόν, ὄνειρα ἔχουν τὴ ρίζα τους στὰ δικά μας πάθη καὶ στὶς δικές μας ἐπιθυμίες. Ὁχι στὸν Θεὸ ἢ στὸν διάβολο. Τὸ πολὺ-πολὺ νὰ βρεῖ εὐκαιρία ὁ διάβολος ἐκμεταλλευόμενος τὰ πάθη καὶ τὶς ἐπιθυμίες μας, νὰ μᾶς ἐμπαίξει καὶ νὰ μᾶς ξεγελάσει. Καὶ νὰ μᾶς παρουσιάσει στὸν ὕπνο μας, τὰ ὁποιαδήποτε «καρβέλια», μὲ τέτοιο τρόπο πού νὰ νομίσουμε ὅτι μᾶς τὰ στέλνει ὁ Θεός!

Ὅταν, λοιπόν, δοῦμε στὸν ὕπνο μας ὅτι ἱκανοποιήθηκε κάποια ἐντονη ἐπιθυμία μας, ἂς μὴ βιαστοῦμε νὰ βγάλουμε τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἰσακούσθηκαν . . . οἱ προσευχές μας! Ἄς μὴν εἴμαστε σίγουροι, ὅτι ἔτσι μᾶς θυμῆθηκε ὁ Θεός! Ἴσως . . . κάποιος ἄλλος μᾶς θυμῆθηκε, καὶ βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ μᾶς κοροϊδέψει.

2ο ἐρώτημα: Μποροῦμε μὲ σιγουριὰ νὰ διακρίνουμε ἀπὸ πού προῆλθε τὸ ὄνειρο πού εἶδαμε;

Ἀπάντηση: Μόνο οἱ ἅγιοι ἔχουν τόσο φωτισμένη διάκριση, ὥστε νὰ ξεχωρίζουν, ἂν κάποιο ὄνειρο προέρχεται σίγουρα ἀπὸ τὸν Θεὸ ἢ ἀπὸ τὸν διάβολο ἢ ἀπὸ προσωπικούς λογισμοὺς καὶ ἐπιθυμίες.

Κι όμως, ιδιαίτερα οί ἅγιοι, εἶναι πολὺ «κουμπωμένοι» ἀπέναντι στὰ ὄνειρα. Ἡ ταπείνωση, τοὺς κάνει νὰ εἶναι πολὺ ἐπιφυλακτικοί. Νὰ μὴν ἐμπιστεύονται τὸν λογισμό τους. Ξέροντας ἀπὸ πρῶτο χέρι τὴν πονηρία τοῦ διαβόλου, φοβοῦνται μήπως κρύβονται δαιμονικὲς παγίδες πίσω ἀπὸ δῆθεν θεϊκὰ ὄνειρα. Καὶ ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ξεφύγει κανεὶς ἀπὸ τὶς παγίδες τοῦ διαβόλου εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη. «Ποιοὶ εἴμαστε ἐμεῖς λέγει ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος, ποῦ φθάσαμε σὲ τέτοια μέτρα ἀρετῆς, ὥστε νὰ βλέπουμε ὀπτασίες ἀγγέλων;»

Ὅταν, λοιπόν, ἅγιοι τοῦ ὕφους τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ θεωροῦν ἀνάξιο τὸν ἑαυτὸν νὰ δοῦν ἀγγέλους, πῶς τολμᾶμε ἐμεῖς νὰ θεωροῦμε πολὺ φυσικό (!) ὅτι εἶδαμε στὸν ὕπνο μας τὸν Χριστὸ ἢ τὴν Παναγία; Ὅταν οἱ ἅγιοι ὁμολογοῦν, μὲ ταπείνωση, ὅτι δὲν μποροῦν νὰ διακρίνουν, τί κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ κάθε ὄνειρο, πῶς ἐμεῖς «κόβουμε τὸ κεφάλι μας», ὅτι τὸ τάδε ὄνειρο ποὺ εἶδαμε ἦταν θεϊκό; Τότε καὶ ὁ διάβολος «κόβει τὸ κεφάλι του» ὅτι δὲν ἔχομε ἴχνος ταπείνωσης. Καὶ ἄρα μπορεῖ ἄνετα μὲ τὶς παγίδες του νὰ μᾶς «χορέφει στὸ ταφί»!

3ο Ἐρώτημα: Μὲ τὴν ὑπερβολικὴ ἐπιφυλακτικότητά ἀπέναντι στὰ ὄνειρα, μήπως ὑπάρχει φόβος νὰ θεωρήσουμε «δαιμονικὴ παγίδα» κάποιον ὄνειρο ποὺ ὄντως προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεό; Δὲν εἶναι ἄραγε ἁμαρτία νὰ μὴ δώσουμε σημασία σὲ ἓνα ὄνειρο ποὺ πραγματικὰ μᾶς μεταφέρει ἓνα μήνυμα τοῦ Θεοῦ; Ἐπιτρέπεται «μαζὶ μὲ τὰ ξερὰ νὰ κάψουμε καὶ τὰ χλωρά»;

Ἀπάντηση: Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος μᾶς ἐγγυᾶται, ὅτι, ἂν μαζὶ μὲ τὰ ξερὰ (δαιμονικὰ) κάψουμε καὶ μερικὰ χλωρὰ (θεϊκὰ) ὄνειρα, (ἀπὸ φόβο μήπως πέσωμε σὲ δαιμονικὴ παγίδα), δὲν πρόκειται νὰ θυμώσει ὁ Θεὸς μαζὶ μας! Καὶ μᾶς τὸ ἐξηγεῖ μὲ ἓνα ὠραιότατο παράδειγμα:

Ἐνας νοικοκύρης, μετὰ ἀπὸ μακρινὸ καὶ πολυχρόνιο ταξίδι, γυρίζει στὸ σπίτι του. Εἶναι νύκτα. Σκοτάδι. Χτυπάει τὴν πόρτα καὶ φωνάζει στὸ θυρωρὸ νὰ τοῦ ἀνοίξει. Ὁ θυρωρὸς ὅμως δὲν πείθεται στὴν φωνὴ τοῦ ἀφεντικοῦ του. Καὶ δὲν τοῦ ἀνοίγει. Φοβᾶται μήπως εἶναι κάποιος ἄλλος, ποὺ

προσποιεῖται τὴν φωνὴ τοῦ ἀφεντικοῦ του, γιὰ νὰ τὸν ἐξαπατήσει: νὰ καταφέρει νὰ μπεῖ μέσα καὶ νὰ κλέφει.

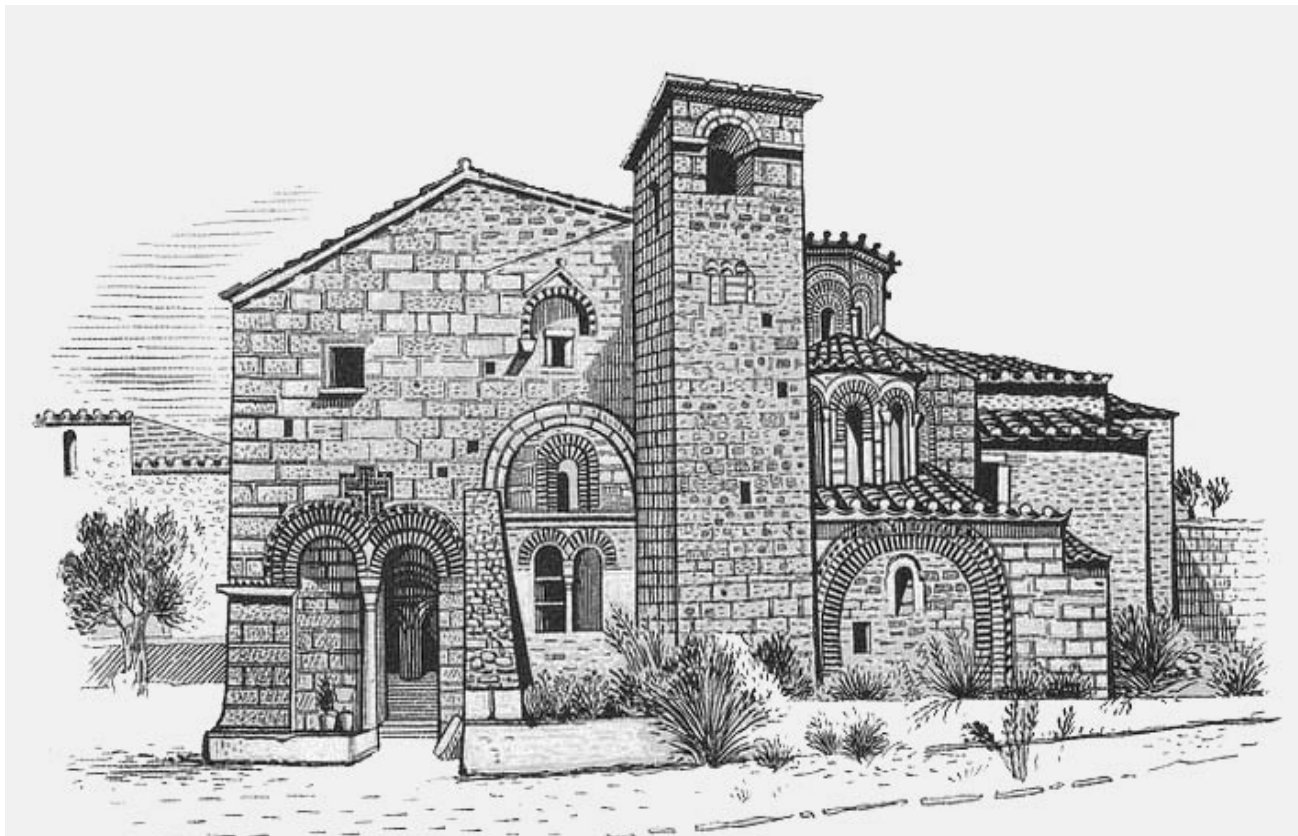
Ὅταν λοιπὸν ξημερώσει, πῶς θὰ φερθεῖ τὸ ἀφεντικὸ στὸν πιστὸ θυρωρὸ; Ὅχι μόνον δὲν θὰ τὸν τιμωρήσει ποὺ δὲν τοῦ ἀνοίξε, ἀλλὰ καὶ θὰ τὸν ἐπαινέσει! Θὰ τοῦ πεῖ «μπράβο»! Γιατί κι αὐτὴ ἀκόμα τὴν φωνὴ τοῦ κυρίου του, τὴν θεώρησε πλάνη, ἀπὸ φόβο μήπως μπεῖ κάποιος κλέφτης. Ἐπομένως, ὅταν δὲν δίνουμε σημασία ἀκόμη καὶ σὲ ὄνειρα ποὺ μᾶς φαίνονται 100% θεϊκὰ, ὅχι μόνον δὲν ἁμαρτάνομε, ἀλλὰ θὰ ἀκούσουμε ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ «μπράβο» γιὰ τὴν ταπείνωση καὶ τὴν προσοχή μας!

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἀναρρωτιέται κανεὶς: Ἄραγε σὲ ποιά ἄλλα ὄνειρα θὰ ἄξιζε νὰ δώσει κανεὶς σημασία; Ἀφοῦ οὔτε στὰ ὄνειρα ποὺ μᾶς φαίνονται 100% θεϊκὰ δὲν πρέπει νὰ δίνει κανεὶς σημασία, μήπως πρέπει ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ὄνειρα νὰ τὰ πετᾶμε στὸ καλάθι τῶν ἀχρηστων; Ἀλλὰ ἂς διατυπώσωμε καὶ ἓνα τελευταῖο ἐρώτημα, ποὺ μερικοὶ τὸ χρησιμοποιοῦν σὰν ἐπιχείρημα πίστεως στὰ ὄνειρα.

4ο Ἐρώτημα: Εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι δαιμονικὸ ἓνα ὄνειρο ποὺ βγῆκε ἀληθινὸ; Μπορεῖ ἄραγε ὁ Σατανᾶς νὰ προβλέπει τὸ μέλλον;

Ἀπάντηση: Τίποτε δὲν προγνωρίζουν οἱ δαίμονες, βεβαιώνει ὁ ἅγιος Ἀντώνιος. Ἀπλῶς ἀπὸ αὐτὰ ποὺ βλέπουν καὶ ἀκούουν ὑποπτεύονται καὶ συμπεραίνουν αὐτὰ ποὺ πρόκειται νὰ συμβοῦν. «Ρίχνουν στὰ ἄδεια γιὰ νὰ πιᾶσουν στὰ γεμάτα». Τί τὸ σπουδαῖο, δηλαδή, ἂν δοῦν κάποιον νὰ ἐτοιμάζεται νὰ μᾶς ἐπισκεφθεῖ, καὶ νάρθουν αὐτοὶ νωρίτερα νὰ μᾶς τὸ σφυρίζουν; Οἱ δαίμονες ΜΟΝΟ αὐτὰ ποὺ βλέπουν, τὰ ἀρπάζουν σὰν κλέφτες, καὶ σὰν κατάσκοποι τρέχουν γρηγορώτερα καὶ μᾶς τὰ ἀναγγέλλουν!

Ἐξ ἄλλου παρόμοιες προγνωστικὲς ἱκανότητες ἔχουν καὶ οἱ γιατροὶ σχετικὰ μὲ τὴν ἐξέλιξη μιᾶς νόσου, καὶ οἱ μετεωρολόγοι σχετικὰ μὲ τὴν ἐξέλιξη τοῦ καιροῦ. Πηγὴ ὅμως

τῆς πρόγνωσής τους δὲν εἶναι κάποια μυστική ἀποκαλυπτική δύναμη, ἀλλὰ ἡ παρατήρηση καὶ ἡ πείρα παρόμοιων καταστάσεων. Καὶ ὁ διάβολος εἶναι ἀτσίδας καὶ στὰ δύο. Καὶ στὴν παρατήρηση τῶν σφαλμάτων μας, καὶ στὴν τεράστια πείρα τῆς ἀφέλειάς μας καὶ τῆς ἐπιπολαιότητάς, μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετωπίζουμε τὰ προβλήματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἄρα, ὁ διάβολος δὲν μπορεῖ νὰ προβλέψει τὸ μέλλον. Ἀπλῶς προσπαθεῖ ρίχνοντας ἄδεια (δηλαδή μὲ κάποιες εὐλογοφανεῖς «προβλέψεις») νὰ πιάσει γεμάτα (δηλαδή νὰ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀφελῶν ἀνθρώπων). Καὶ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, ποὺ δὲν τοῦ ξέφευγε κανένα τερτίπι τοῦ διαβόλου, καταλήγει στὴν ἐξῆς συμβουλή:

«Ἀκόμη κι ὅταν οἱ δαίμονες μᾶς λένε κάτι γιὰ τὸ μέλλον, ἐπιβάλλεται νὰ τοὺς ἀντικρούουμε καὶ νὰ τοὺς ἀνατρέπουμε μὲ τὴν ἀδιαφορία μας καὶ τὴν προσευχή μας. Γιατί, ἀπλούστατα, δὲν ἔχομε τὴν ἀνάγκη τους!». Ὅποιος ἔχει τὴν ἀνάγκη τους, ἅς δέχεται ὅτι τοῦ σφυρίζουν στὰ ὄνειρα. Καὶ ἅς τοὺς συμβουλευέται μέσω τῶν μέντιουμ καὶ τῶν ἀστρολόγων! Μόνο ποὺ ἔτσι παύει νὰ εἶναι «δοῦλος Χριστοῦ»! Καὶ γίνεται παίγνιο (κοινῶς «κλωτσοσκούφι») τῶν δαιμόνων! Μετὰ τὰ ὅσα ἀναφέραμε παραπάνω, ἀβίαστα βγαίνει

τὸ συμπέρασμα ὅτι: ἡ πίστη στὰ ὄνειρα ὄχι μόνο δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτε, ἀλλὰ καὶ κρύβει τεράστιους πνευματικούς κινδύνους.

Τὰ μόνα ὄνειρα ποὺ ὠφελοῦν, λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, εἶναι τὰ ὄνειρα ποὺ μᾶς θυμίζουν τὴν Μέλλουσα Κρίση. Τὸ φοβερὸ Δικαστήριο τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτά, ἂν ἀντὶ νὰ μᾶς παρακινοῦν σὲ περισσότερη μετάνοια μᾶς ὁδηγοῦν σὲ ἀπόγνωση, πρέπει νὰ τὰ περιφρονοῦμε. Καὶ νὰ μὴ τὰ πιστεύουμε.

Νὰ προσθέσουμε καὶ κάτι τελευταῖο: Δικαιολογεῖται κάποια προσοχή σὲ κάποια ὄνειρα, μόνο ὅταν ἐπαναληφθοῦν ἀρκετὲς φορές. Ἀλλὰ καὶ τότε δὲν προσπαθοῦμε νὰ τὰ ἐρμηνεύσουμε μόνοι μας, ἢ μὲ τὴν βοήθεια τῆς γειτόνισσας! Ἀλλὰ τρέχουμε νὰ τὰ θέσουμε στὴν κρίση τοῦ πνευματικοῦ μας πατρός. Πρέπει κάποτε νὰ καταλάβωμε, ὅτι: Ἄν σὲ ὅλα τὰ πράγματα ἐπιτρέπονται αὐτοσχεδίασμοί, στὸ μόνο ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ αὐτοσχεδιάζουμε, εἶναι στὴν πνευματικὴ ζωή. Καὶ μάλιστα ὅσο ζοῦμε στὴν «νύκτα» τῆς παρουσίας ζωῆς, ποὺ εἶναι πολλοὶ οἱ κλέφτες ποὺ θέλουν νὰ μᾶς «ληστέφουν»!

Ὁ θάνατος τῆς οἰκειότητος

Εἶναι ἐδραιωμένη στὴν κοινωνία μας ἡ πεποίθηση ὅτι ἡ ἀλλαγὴ εἶναι συνώνυμη μὲ τὴν πρόοδο. Οἱ κυβερνήσεις ἐπανειλημμένα τὸ διακηρύσσουν καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι φαίνεται νὰ τὸ ἐνστερνίζονται ὡς φιλοσοφία ζωῆς. Πρόκειται, βέβαια, γιὰ ἀνοησία. Ἡ ἀλλαγὴ δὲν εἶναι πάντα καλὴ. Καὶ οἱ πρόσφατες ἔρευνες πού δείχνουν ὅτι εἴμαστε λιγότερο εὐτυχισμένοι ἀπ' ὅτι στὸ παρελθὸν ὑποδηλώνουν μία βαθύτερη δυσφορία στὴν καρδιὰ τῆς δυτικῆς κοινωνίας... Τὰ εὐρήματα αὐτὰ δὲν προκαλοῦν ἐκπληξή. Ἡ ἴδια ἡ ιδέα γιὰ τὸ τί σημαίνει ἄνθρωπος καὶ ποιὲς εἶναι οἱ συνθήκες μέσα στὶς ὁποῖες εὐδοκιοῦν οἱ ἀνθρώπινες ιδιότητες, ἔχει διαβρωθεῖ. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο αἰσθανόμαστε λιγότερο εὐτυχεῖς ἀπ' ὅσο ἄλλοτε εἶναι ὅτι ἡ οἰκειότητα στὴν ὁποία στηρίζεται ἡ αἴσθησις εὐζωίας -προϊὸν τῶν πιὸ στενῶν, τῶν πιὸ προσωπικῶν μας σχέσεων, ἰδίως μέσα στὴν οἰκογένεια- ἀποδυναμώνεται. Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀποφθ, τρεῖς τάσεις ἀλλάζουν σὲ βάθος τὴ φύση τῶν κοινωνικῶν μας.

Πρῶτα πρῶτα, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀτομικισμοῦ, πού πρωτοεκδηλώθηκε τὴ δεκαετία τοῦ '60, ἔκανε τὸν ἑαυτὸ κυρίαρχο ἐνδιαφέρον καὶ γενικὸ σημεῖο ἀναφορᾶς, ἐνῶ οἱ προσωπικὲς ἀνάγκες τοῦ καθενὸς ἔγιναν ἡ τελικὴ δικαιολόγησις τῶν πάντων. Ζοῦμε στὴν ἐποχὴ τοῦ ἐγωισμοῦ.

Δεύτερον, ἔχουμε τὴν ἀμείλικτη ἐξάπλωση τῆς ἀγορᾶς σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνίας. Ἡ ἐμπορευματοποίηση τῶν πάντων ἔχει κάνει τὴν κοινωνία, καὶ τὸν καθένα ἀπὸ μᾶς, πιὸ ἀνταγωνιστικὸς. Ἡ λογικὴ τῆς ἀγορᾶς δὲν ἀφορᾷ μόνο τὴν ἰδεολογία τῶν νεοφιλελεύθερων ἀλλὰ ἔχει γίνῃ πλέον οἰκουμενική, τὸ κριτήριό πού χρησιμοποιοῦμε ὄχι μόνο γιὰ τὴ δουλειά μας καὶ ὅταν φωνίζουμε, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν πιὸ ἐνδόμυχο ἑαυτὸ μας, τίς πιὸ προσωπικὲς σχέσεις μας. Οἱ προφήτες πού ἐξήγγειλαν τὴν ἐπανάστασις τῆς ἀγορᾶς τὴν εἶδαν σὲ ἀντιπαλότητα μὲ τὸ κράτος: στὴν πραγματικότητα, ἀποδείχτηκε πολὺ πιὸ ὑπουλὴ

ἀπὸ αὐτό, διαβρώνοντας τὴν ἴδια τὴν ἔννοια τοῦ τί σημαίνει νὰ εἶσαι ἄνθρωπος. Τὸ πιστεύω τοῦ «ἐγώ», ἀδιάσπαστα δεμένο μὲ τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγορᾶς, ἔχει αἰχμαλωτίσει τὴν οὐσία τῆς ζωῆς μας.

Τρίτον, ἔχουμε τὴν ἀνάπτυξη τῶν τεχνολογιῶν ἐπικοινωνίας, εἰδικότερα τῶν κινητῶν τηλεφώνων καὶ τοῦ διαδικτύου, οἱ ὁποῖες συρρικνώνουν τὸν ἰδιωτικὸ μας χῶρο καὶ ἐπιταχύνουν τὸν ρυθμὸ τῆς ζωῆς. Βέβαια, ἐξακολουθοῦμε νὰ εἴμαστε κοινωνικὰ ζῶα. Ἀπολαμβάνουμε πολὺ περισσότερες σχέσεις ἀπ' ὅσες ἄλλοτε. Ὅμως ἡ ποσότητα δὲν σημαίνει ποιότητα. Οἱ σχέσεις μας μπορεῖ νὰ εἶναι πιὸ κοσμοπολίτικες ἀλλὰ γίνονται ὅλο καὶ πιὸ ρηχὲς καὶ προσωρινές. Ἡ κοινωνικὴ μας ζωὴ ἔχει φτάσει νὰ μιμεῖται τοὺς ρυθμοὺς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀγορᾶς. Στὸ μεταξύ, ἡ οἰκογένεια -ἡ ἑδρα τῶν βασικῶν διὰ βίου σχέσεων μας- γίνεται ἕνας ὅλο καὶ ἀσθενέστερος θεσμός: οἱ ἐκτεταμένες οἰκογένειες λιγοστεύουν, οἱ πυρηνικὲς οἰκογένειες γίνονται ὅλο καὶ πιὸ μικρὲς καὶ βραχύβιες, σχεδὸν οἱ μισοὶ γάμοι καταλήγουν σὲ διαζύγιο καὶ οἱ περισσότεροι γονεῖς περνοῦν λιγότερο καιρὸ μὲ τὰ παιδιά τους προσχολικῆς ἡλικίας.

Ἡ κεντρικὴ ἑδρα τῆς οἰκειότητος εἶναι ἡ οἰκογένεια -ὅπως ἐκφράζεται στὶς σχέσεις τοῦ ζευγαριοῦ καὶ ἀνάμεσα σὲ γονεῖς καὶ παιδιά. Ἡ οἰκειότητα ἀναπτύσσεται σὲ συνάρτησι μὲ τὸ χρόνο καὶ τὴ διάρκεια. Στηρίζεται στὴν ἀμοιβαιότητα καὶ τὴν ἄνευ ὅρων ἀφοσίωσι. Ἔχει τίς ρίζες τῆς στὴν ἐμπιστοσύνη. Καὶ εἶναι ἐπομένως ἀπὸ τὴ φύση τῆς ἀντίθετη πρὸς τίς ἀξίες πού προωθεῖ ἡ ἀγορά. Οἱ νέες αὐτὲς κυρίαρχες ἀξίες διαβρώνουν καὶ τίς πιὸ στενὲς προσωπικὲς μας σχέσεις. Ὑπάρχει μία ὁλοένα ἰσχυρότερη τάσις νὰ μετᾶμε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σὲξ μὲ τὰ κριτήρια τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας - καινοτομία, ποικιλία, διαθεσιμότητα. Ἡ κατ' ἐξακολούθησι μονογαμία ἔχει γίνῃ τρόπος ζωῆς. Τὸ σὲξ ἔχει ἀποκτήσει κυρίαρχη σπουδαιότητα, ἀν κρίνουμε ἀπὸ τὴν πληθώρα τῶν ἄρθρων στὸν τύπο, γιὰ νὰ μὴ μιλήσουμε γιὰ τὸ διαδικτυακὸ πορνό.

Καί είναι επόμενο η αγάπη -που ανήκει περισσότερο στη σφαίρα της ψυχής και του πνεύματος παρά του σώματος- να γίνεται όλο και πιο φευγαλέα.

Εκείνο όμως που πρέπει να μάς απασχολεί περισσότερο είναι η χειροτέρευση της σχέσης γονιού-παιδιού. Της σχέσης που είναι το λίκνο των πάντων, το σχολείο όπου μαθαίνουμε το αίσθημα ασφάλειας, την ταυτότητά μας και τα συναισθήματά μας, την ικανότητα να αγαπάμε, να μιλάμε και να ακούμε, να είμαστε άνθρωποι. Η σχέση γονιού-παιδιού, και ιδιαίτερα μητέρας-παιδιού, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με όλους τους νόμους της αγοράς. Είναι άνιση, χωρίς να απαιτεί ανταπόδοση για τις θυσίες. Αντίθετα, ο μόνος τρόπος με τον οποίο τα παιδιά μπορούν να ανταποδώσουν όσα έχουν πάρει από τους γονείς είναι μέσα από την αγάπη που δίνουν, και τις θυσίες που κάνουν, για τα δικά τους παιδιά.

Κι όμως αυτή η πιο πολύτιμη απ' όλες τις ανθρώπινες σχέσεις υπονομεύεται και τιμωρείται. Καθώς οι γυναικες έχουν φτάσει να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας όσο και οι άνδρες, αντιμετωπίζουν όλο και μεγαλύτερη στενότητα χρόνου, με βαθιές συνέπειες για την οικογένεια και ιδίως τα παιδιά. Τα ποσοστά γεννητικότητας έχουν πέσει κατακόρυφα. Η θεμελιωδέστερη ανθρώπινη λειτουργία, η αναπαραγωγή, πολιορκείται από τις αξίες του ατομικισμού. Τα ζευγάρια είναι όλο και πιο πρόθυμα να κάνουν τις θυσίες χρόνου, χρήματος και αποσίωσης που απαιτεί η ανατροφή των παιδιών. Οι γονείς περνούν τώρα λιγότερο καιρό με τα βρέφη και τα νηπιά τους. Οι συνέπειες είναι ήδη εμφανείς στα σχολεία. Σε μία μελέτη που δημοσιεύτηκε από το υπουργείο Παιδείας πέρσι, οι δάσκαλοι υποστηρίζουν ότι τα μισά παιδιά ξεκινούν τώρα το σχολείο χωρίς να μπορούν να μιλήσουν με ευκρίνεια και να γίνουν κατανοητά, χωρίς να μπορούν να ανταποκριθούν σε απλές οδηγίες, να αναγνωρίσουν το όνομά τους ή να μετρήσουν ως το πέντε.

Για να μπορέσουμε να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες μας, παραμελούμε τα παιδιά μας, υποκαθιστούμε το χρόνο μας κοντά τους πληρώνοντας άλλους, ενώ η τηλεόραση και τα βιντεοπαιχνίδια χρησιμοποιούνται σαν μέσα απασχόλησης των παιδιών. Και το πρόβλημα υπάρχει σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Οι «πλούσιοι σε χρημα-φτωχοί σε

χρόνο» επαγγελματίες είναι μία από τις ομάδες που τις αφορά ιδιαίτερα. Ο χρόνος είναι το σημαντικότερο δώρο που μπορεί ένας γονιός να κάνει στο παιδί του -κι όμως ο χρόνος είναι αυτό που είμαστε λιγότερο πρόθυμοι να δώσουμε.

Είναι αδύνατον να προβλέψουμε τις ακριβείς συνέπειες, ωστόσο η μείωση της συναισθηματικής ευφύιας και τα προβλήματα συμπεριφοράς φαίνονται αναπόφευκτα. Ωστόσο, η έλλειψη οικειότητας δεν πλήττει μόνο τις ανθρώπινες σχέσεις. Μειώνεται όλο και περισσότερο η εξοικείωσή μας με την ίδια την ανθρώπινη κατάσταση. Πολλοί υποστηρίζουν ότι τα ΜΜΕ μάς έχουν προσφέρει πολλή γνώση. Το πρόβλημα είναι ότι αυτά που μαθαίνουμε από τα ΜΜΕ έχουν ελάχιστη σχέση με την προσωπική εμπειρία και με τη γνώση της πραγματικότητας που μεταφέρεται από την έδραιωμένη κοινότητα, τους ανθρώπους που ξέρουμε και εμπιστευόμαστε. Η κοινωνία έχει κινηθεί προς την αντίθετη κατεύθυνση, προς μία εφηβική κουλτούρα που περιφρονεί την ηλικία και την πείρα. Η σχέση μας με τις πιο βασικές εμπειρίες της ζωής αποκτά σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό ήδονοβλεπτικό χαρακτήρα.

Ο θάνατος, για παράδειγμα, προσφέρεται σε αφθονία προς κατανάλωση από τα ΜΜΕ, γυμνός από κάθε πόνο, ανάμεσα σε κουτσομπολιά και δελτία καιρού. Δεν υπάρχει χρόνος για να σκεφτείς τί έχει συμβεί, να συμπονέσεις, να συγκινηθείς. Άλλωστε ο πόνος είναι κάτι που πρέπει να αποφεύγεται, να κρύβεται, να «διασκεδάζεται» - είναι αντικαταναλωτικός.

Η παρακμή της κοινότητας και η κυριαρχία των ΜΜΕ οδηγεί σε απευαισθητοποίηση, σε αποξένωση από τα θεμελιώδη συναισθήματα χωρίς τα οποία δεν έχουμε τη δυνατότητα να καταλάβουμε το νόημα της ζωής: δεν υπάρχουν κορυφές χωρίς χαράδες. Τι μπορεί να γίνει, λοιπόν; Ίσως όχι πολλά. Όμως η παρατήρηση δεν χάνει την αξία της. Υπάρχει, μήπως, τίποτα πιο σημαντικό από την ανθρωπιά μας; Αν αρκετοί άνθρωποι συνειδητοποιήσουν τί συμβαίνει, ίσως μπορέσουμε να ανακτήσουμε λίγο από τον χαμένο εαυτό μας.

Έφημερίδα Guardian

Μιά Έξομολόγηση

Ἀργὰ μία νύχτα ὁ Σαζίκωφ πῆγε νὰ βρεῖ τὸν π. Ἀρσένιο. Ἦταν φανερὰ παραγμένος. Καθόταν, σηκωνόταν, στριφογύριζε, μιλοῦσε μιά γιὰ τὸ ἓνα καὶ μιά γιὰ τὸ ἄλλο θέμα.

- Πάτερ Ἀρσένιε, εἶπε μετὰ ἀπὸ ὥρα. Θέλω νὰ ἐξομολογηθῶ! Δὲν θ' ἀργήσει νὰ ἔρθει τὸ τέλος, καὶ μὲ βαραίνουν ἁμαρτίες πολλές, πάρα πολλές...

Ἀπέμεναν δύο ὥρες ὡς τὸ ἐγερτήριο. Ἀποσύρθηκαν σὲ μιὰ γωνιά. Ὁ Σεραφεῖμ γονάτισε. Ὁ π. Ἀρσένιος ἔβαλε τὸ χέρι στὸ κεφάλι του καὶ βυθίστηκε στὴν προσευχή.

Πέρασαν μερικὰ λεπτά. Ὁ Σεραφεῖμ ἦταν λουσμένος στὸν ἰδρώτα. Ἀγωνιοῦσε, ζαλιζόταν, χανόταν... Μιλοῦσε κοφτά, μπερδεμένα, μὲ μεγάλη δυσκολία.

Ὁ π. Ἀρσένιος σώπαινε. Δὲν τὸν ρωτοῦσε, δὲν τὸν βοηθοῦσε, δὲν τὸν παρηγοροῦσε. Μόνο ἄκουγε καὶ προσευχοταν.

Μέσα στὸ στρατόπεδο εἶχε ἐξομολογήσει ἄρκετους, πολὺ σπάνια ὅμως γερασμένους βετεράνους ἐγκληματίες. Αὐτοὶ εἶχαν χάσει ὅλα τοὺς τὰ αἰσθήματα. Ἡ συνείδηση, ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ πίστη, ἡ ἀνθρωπιά εἶχαν νεκρωθεῖ· εἶχαν πνιγεῖ μέσα στὸ αἷμα, τὴ σκληρότητα, τὴ διαφθορά. Τὸ παρελθόν, τοὺς τρόμαζε, τὸ παρόν, τοὺς ἀπέλπιζε καὶ μέλλον δὲν ὑπῆρχε. [...]

Ὁ Σεραφεῖμ βασανιζόταν ἀπὸ τὶς τύψεις. Ἦθελε νὰ βάλει ἓνα τέρμα σ' αὐτὸν τὸν τρόπο ζωῆς. Μὰ δὲν μποροῦσε νὰ βρεῖ διέξοδο ἀπὸ τὸν ὑπόκοσμο πρὸς τὸν κόσμο, δὲν μποροῦσε νὰ ξεγλιστρήσει ἀπὸ τὸ σιδερένιο δίχτυ τῶν συντρόφων καὶ συνενόχων, ποὺ ἦταν πάντα ἔτοιμοι νὰ τιμωρήσουν σκληρὰ κάθε «δειλό», κάθε «προδότη». Καὶ ὁ καιρὸς περνοῦσε... Ἡ ἴδια πάντα ἱστορία, ἱστορία ποὺ γινώριζε καλὰ ὁ π. Ἀρσένιος, ἡ ἱστορία τῶν ἐγκληματιῶν ποὺ γερνοῦσαν μέσα στὴν παρανομία - καὶ τί νὰ ἔκαναν;

Ὁ Σαζίκωφ ἔλεγε, ἔλεγε πολλὰ, μὰ δὲν ἔκανε ἐξομολόγηση. Εἶχε προετοιμαστεῖ καλά. Ἦστυφε τὸ μυαλό του· θυμήθηκε ἀκόμα καὶ τὰ πιὸ μακρινά, καὶ τὰ πιὸ ἀσήμαντα περιστατικὰ τῆς ζωῆς του· κατέστρωσε ἓνα σχέδιο. Καὶ τώρα, ποὺ ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ἐξομολογηθεῖ, τὰ ἔχασε. Πάγωσε. Μπερδεύτηκε. Μιλοῦσε, ἀλλὰ τὰ λόγια του ἦταν ἀνακατωμένα, ὁ νοῦς του θολωμένος καί, πάνω ἀπ' ὅλα, ἡ φυχή του κρύα. Ἀκόμα κι ὅταν κατόρθωσε μὲ πολὺ κόπο νὰ βρεῖ τὴν αὐτοκυριαρχία του καὶ νὰ βάλει σὲ μιὰ τάξη τὶς σκέψεις του, δὲν ἔκανε παρὰ μιὰ ξερὴ ἀφήγηση γεγονότων χωρὶς μεταμέλεια, χωρὶς συντριβή, χωρὶς καμιά ψυχικὴ συμμετοχή.

Ὁ π. Ἀρσένιος τὸ ἔβλεπε καὶ τὸ κατανοοῦσε. Τὸ παρελθὸν τοῦ Σαζίκωφ πάλευε μὲ τὸ παρόν του. Καὶ ἀπὸ τὴν πάλη αὐτὴ θ' ἄνοιγε ὁ δρόμος γιὰ τὸ μέλλον του.

Ἐγινε μιὰ μικρὴ παύση. Ὁ Σεραφεῖμ ἔκλαιγε. Μὰ ἡ φυχή του ἦταν πάντα τὸ ἴδιο παγερὴ. Ὁ π. Ἀρσένιος κατάλαβε ὅτι χρειαζόταν βοήθεια. Ἦταν ἡ κατάλληλη στιγμή γιὰ νὰ ἐπέμβει.

- Γιὰ θυμήσου, τοῦ εἶπε, πόσο σὲ παρακαλοῦσε μέσα στὸ δάσος ἐκείνη ἡ γυναίκα, πόσο ἰκέτευε νὰ τὴ λυπηθεῖς... Μὰ ἐσὺ δὲν τὴ λυπήθηκες! Καὶ ἀργότερα ἐνιωθες ντροπὴ καὶ ἀηδία γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου...

Ὁ Σαζίκωφ κεραυνοβολήθηκε. Μέσα σὲ μιὰ στιγμή κατάλαβε: Ὁ π. Ἀρσένιος τὰ ξέρεي ὅλα! Ὁ π. Ἀρσένιος τὰ βλέπει ὅλα! Δὲν ὑπῆρχε λοιπὸν λόγος νὰ φάχνει γιὰ λέξεις. Δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ φοβᾶται ἢ νὰ ντρέπεται. Θ' ἄνοιγε ἄπλᾳ τὴν φυχή του, ποὺ ἦταν κιόλας φλογισμένη. Καὶ θ' ἄφηνε τὰ πάντα στὰ χέρια τοῦ ἐξομολόγου καὶ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐξομολόγηση εἶχε τελειώσει. Ὁ Σεραφεῖμ ἦταν ἀκόμα γονατιστός, μὲ τὸ πρόσωπο λουσμένο στὰ δάκρυα. Τὰ εἶχε πεῖ ὅλα. Εἶχε μετανοήσει γιὰ ὅλα. Καὶ τώρα περίμενε. Περίμενε τὴν ἄφεση ἢ τὴν καταδίκη.

Ὁ π. Ἀρσένιος ἔσκυψε χαμηλά. Στὸ νοῦ του εἶχε μόνο λόγια προσευχῆς. Λόγια γιὰ τὸν Σεραφεῖμ δὲν ἔβρισκε. Μπροστὰ του ἦταν ἓνας ἄνθρωπος

πού εξομολογήθηκε με ειλικρίνεια, με επίγνωση της άμαρτωλότητάς του, με ψυχική οδύνη· μά ήταν συνάμα κι ένας άνθρωπος που είχε διαπράξει άνατριχιαστικά κακουργήματα, που είχε σκορπίσει το θάνατο, τον πόνο, τη συμφορά.

‘Ο ιερέας Άρσένιος, που συγχωρεί και λύνει τὰ άμαρτήματα τῶν ανθρώπων στο όνομα τοῦ Κυρίου, παλεύει τώρα με τὸν άνθρωπο Άρσένιο, που δὲν μπορεί νὰ παραβλέψει και νὰ συγχωρήσει μέσα σὲ μιὰ στιγμή τόσα φρικτὰ ἐγκλήματα.

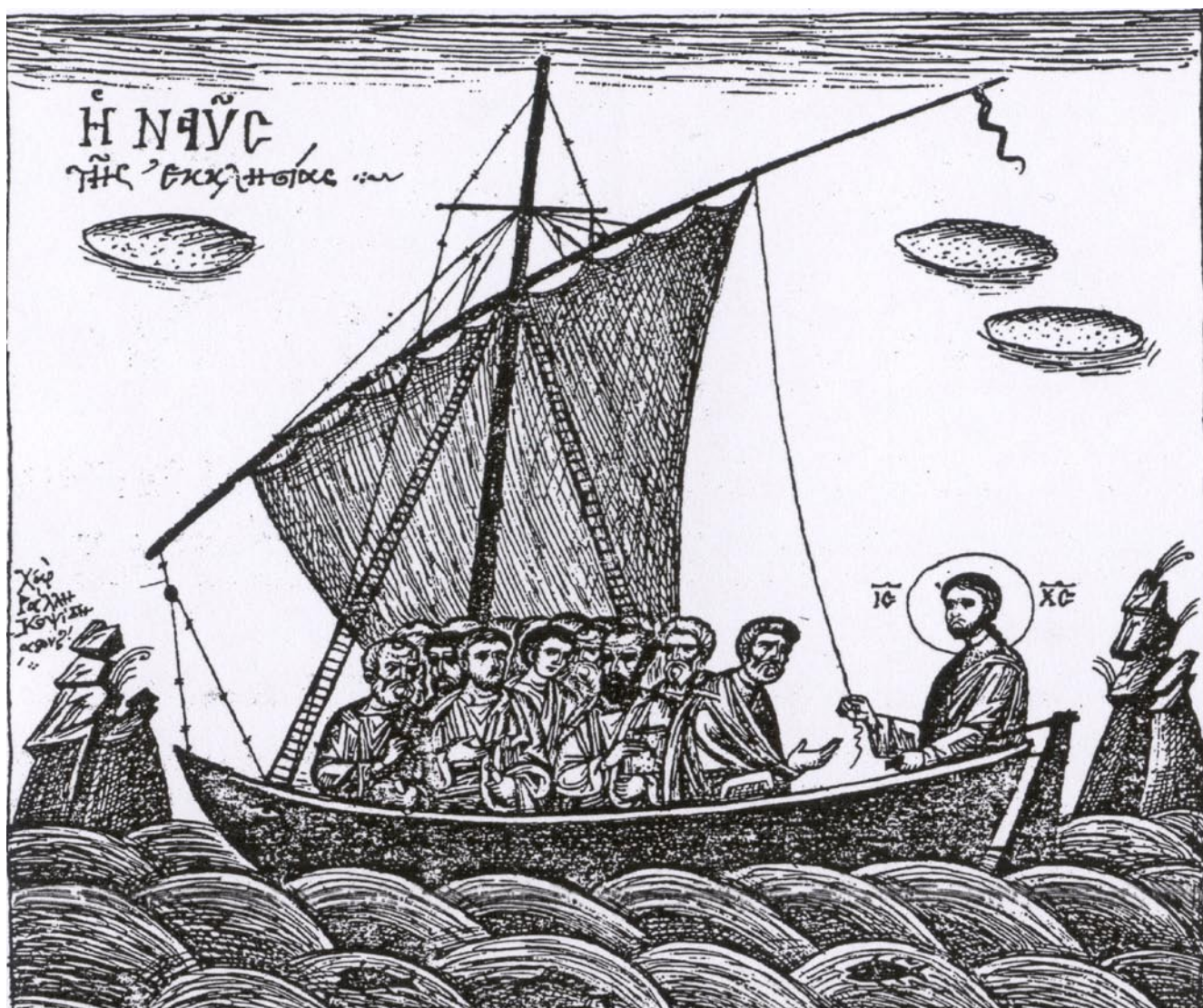
«Κύριε και Θεέ μου, δώσε μου φωτισμό για νὰ κατανοήσω και δύναμη για νὰ ἐκτελέσω τὸ θέλημά Σου! Νὰ δείξω στὸν Σεραφεῖμ τὸ δρόμο Σου! Νὰ τὸν βοηθήσω νὰ συνέλθει, ν’ ἀναγεννηθεῖ! Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησέ μας και τοὺς δύο, ἐλέησέ μας τοὺς άμαρτωλούς!»

Μία μυστική φωνή μίλησε μέσα του, μία φωνή που τὸν πληροφόρησε ὅτι δὲν χρειαζόταν νὰ πει τίποτα, δὲν χρειαζόταν καὶ νὰ βάλει στὴ ζυγαριὰ τῆς στενόκαρδης ἀνθρώπινης δικαιοσύνης τις άμαρτίες ἑνὸς βαθιὰ μετανοημένου ἀνθρώπου, που εἶχε βρεῖ τὸν Κύριο.

Σηκώθηκε, ἔσφιξε στο στήθος του τὸ κεφάλι τοῦ Σεραφεῖμ και εἶπε:

- Με τὴ δύναμη και ἐξουσία που μοῦ δόθηκε ἀπὸ τὸ Θεό, ἐγώ, ὁ ἀνάξιος ἱερεὺς Άρσένιος, συγχωρῶ και λύνω τὰ άμαρτήματά σου. Ἀπὸ δῶ και ἐμπρὸς νὰ κάνεις τὸ καλὸ στοὺς ἀνθρώπους, και ὁ Κύριος θὰ σὲ ἐλεήσει. Πήγαινε και ζῆσε πιὰ εἰρηνικά. Ὁ Θεὸς θὰ σοῦ δείξει τὸ δρόμο. Ὅσο για μένα, θὰ εἶμαι παντοτινὰ κοντά σου, Σεραφεῖμ!

‘Ο π. Άρσένιος
Ἐκδόσεις Παρακλήτου

Ἡ τηλεόραση, σκέψεις γιὰ τὰ παιδιά

Μαγδαληνή Μοναχή

Ἡ τηλεόραση προκαλεῖ πολλές συγκρούσεις στοῦ σπίτι, ἰδίως μεταξὺ γονέων καὶ παιδιῶν. Ἀναμφίβολα τὰ προγράμματά της συχνὰ προκαλοῦν τρόπον ἢ εἶναι βλάσφημα ἢ αἰσχροῦ ἢ βίαια καὶ τέτοια προγράμματα ἔχουν βλαβερὲς συνέπειες. Ἀκόμη, ὅταν τὴ συνηθίσει κανεὶς δὲν μπορεῖ πιά νὰ κάνει χωρὶς αὐτήν. Δυστυχῶς σπανίζουν τὰ προγράμματα ποὺ ξεκουράζουν, πληροφοροῦν ἢ εἶναι ἐποικοδομητικά. Ἡ πιθανότητα νὰ μὴν ὑπάρχει καθόλου τηλεόραση στοῦ σπίτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἂν μπορεῖ ἡ οἰκογένεια νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ ἀποτελεῖ ἐξαίρεση στὸν κανόνα. Δύο ἄκρα πρέπει νὰ ἀποφεύγονται: ἢ νὰ ἀπομονώνονται πάρα πολὺ τὰ παιδιά ἀπὸ τοὺς συνομηλίκους τους ἢ νὰ ζητοῦν τὴν τηλεόραση ἀσταμάτητα. Ἄν δὲν ὑπάρχει τηλεόραση στοῦ σπίτι, θὰ πρέπει νὰ ἀντισταθμίζονται τὰ ἀναντίρρητα κοινωνικὰ πλεονεκτήματα ποὺ προσφέρει αὐτή. Μὲ ἄλλα λόγια, τὰ παιδιά πρέπει νὰ μποροῦν νὰ ζοῦν μαζὶ μ' ἐκείνους οἱ ὅποιοι περνοῦν πολλές ὥρες καθημερινὰ μπροστὰ στὴ μικρὴ ὀθόνη καὶ τοὺς ἀρέσει νὰ συζητοῦν γιὰ τὰ προγράμματα, χωρὶς νὰ αἰσθάνονται ὑπερηφάνεια οὔτε νὰ ἔχουν συμπλέγματα κατωτερότητας. Εἶναι πολὺ εὐκολότερο νὰ περάσεις χωρὶς τηλεόραση, ὅταν τὰ παιδιά εἶναι μικρὰ καὶ δὲν πηγαίνουν ἀκόμα στοῦ σχολεῖο ἢ ὅταν μεγαλώσουν καὶ συμφωνοῦν μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς οἰκογένειας νὰ μὴν ἔχει τηλεόραση.

Ὅταν ὑπάρχει τηλεόραση θὰ πρέπει νὰ ὑπηρετεῖ τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ καὶ ὄχι νὰ τὴν καταδυναστεύει. Γιὰ τὰ πολὺ μικρὰ παιδιά (προσχολικῆς ἡλικίας) εἶναι εὐκόλο νὰ μειώσουμε στοῦ ἐλάχιστο τὸ χρόνο ποὺ περνοῦν μπροστὰ στὴν τηλεόραση καὶ νὰ κάνουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τὴν ἐπιλογὴ τῶν προγραμμάτων. Τὰ παιδιά δὲν πρέπει νὰ συνηθίζουν στὴν παθητικὴ ψυχαγωγία

ποὺ τοὺς προσφέρεται ἔτοιμη. Αὐτὴ ἄλλωστε εἶναι καὶ ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη πλευρὰ τῆς τηλεοράσεως: συνηθίζει ἐκείνους ποὺ τὴν παρακολουθοῦν νὰ δέχονται παθητικὰ εἰκόνες, ἤχους καὶ τελικὰ ἰδέες. Οἱ γονεῖς παιδιῶν προσχολικῆς ἡλικίας θὰ πρέπει νὰ ἀφιερώνουν ὥρες παίζοντας καὶ κάνοντας ἐργασίες μὲ τὰ παιδιά τους γιὰ νὰ τὰ συνηθίσουν σὲ δραστηριότητες, ὅπως τὸ διάβασμα, οἱ ὁποῖες ἀπαιτοῦν ὑπομονὴ καὶ προσπάθεια ἢ ἐπικοινωνία μὲ ἄλλο πρόσωπο. Ἡ τηλεόραση δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται ὡς φύλακας τῶν παιδιῶν δὲν τὴν ἀνοίγουμε γιὰ νὰ ἡσυχάσουν τὰ παιδιά, οὔτε γιὰ νὰ μείνουν στοῦ σπίτι. Ἀκόμη καὶ γιὰ τὰ μεγαλύτερα παιδιά ὁ πειρασμὸς νὰ καθίσουν μπροστὰ στὴν τηλεόραση μειώνεται, ἂν ἔχουν ἄλλες δραστηριότητες γιὰ νὰ γεμίσουν τὸ χρόνο τους καὶ νὰ διοχετεύσουν τὴν ἐνεργητικότητά τους. Στόχος μας πρέπει νὰ εἶναι νὰ μάθουν τὰ παιδιά, καθὼς μεγαλώνουν, νὰ κάνουν μόνα τους τὴν ἐπιλογὴ τῶν προγραμμάτων, νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν τηλεόραση γιὰ νὰ δοῦν ἓνα συγκεκριμένο πρόγραμμα καὶ μετὰ νὰ τὴν κλείνουν. Μ' ἄλλα λόγια δὲν βλέπει κανεὶς τηλεόραση γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα.

Ἐπίσης ἡ παρακολούθηση τῆς τηλεοράσεως πρέπει νὰ εἶναι μία οἰκογενειακὴ δραστηριότητα. Οἱ γονεῖς ὀφείλουν νὰ βλέπουν μαζὶ μὲ τὰ παιδιά τοὺς ἀκόμα κι ἐκεῖνα τὰ προγράμματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴ γνώμη τους δὲν εἶναι καλὰ, ἀλλὰ παρόλα αὐτὰ θεώρησαν καλὸ νὰ μὴν τὰ ἀπαγορεύσουν. Ὅφειλουν νὰ συζητοῦν τὰ προγράμματα μὲ τὰ παιδιά τους σὲ μία κατάλληλη στιγμή - ἴσως πολὺ ἀργότερα - καὶ νὰ καλλιεργοῦν στὰ παιδιά ἓνα ὑγιὲς κριτικὸ αἰσθητήριον. Τὰ παιδιά μποροῦν νὰ μάθουν ἀπὸ τίς ἐμπειρίες τους. Κατὰ τὴ διάρκεια κάποιων συζητήσεών μου μὲ ὀρισμένα πολὺ μικρὰ παιδιά, μοῦ εἶπαν ὅτι ἔχουν καταλάβει πῶς οἱ

ταινίες τρόμου προκαλούν ἐφιάλτες. Ἄλλα πάλι, μεγαλύτερα, ἐνοιώσαν, μετὰ ἀπὸ μία αἰσχυρή ταινία, πόσο μεγάλη βλάβη προξενεῖ ἡ πορνογραφία. Τέλος, ἄλλα συμφώνησαν ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ προσευχηθεῖ κανεὶς μετὰ τὴν παρακολούθηση μερικῶν προγραμμάτων. Μποροῦμε νὰ τοὺς ἐξηγήσουμε ὅτι οἱ εἰκόνες μένουν τυπωμένες στὸ μυαλὸ καὶ μποροῦν νὰ μᾶς ἐνοχλοῦν, ἀκόμα καὶ πολὺ ἀργότερα. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε νὰ ἐκφράζουμε τὸ θαυμασμό μας καὶ νὰ ἐπαινοῦμε τὰ καλὰ προγράμματα· καὶ πρέπει, βέβαια, νὰ ἔχουμε ὑπ' ὄφιν τὴ φυσικὴ διαφορὰ στὶς προτιμήσεις μεταξὺ παιδιῶν καὶ ἐνηλίκων.

Μερικὲς φορές τὰ παιδιά ποὺ θέλουν νὰ παραστήσουν τὸ μεγάλο στοὺς φίλους τους, δὲν καταλαβαίνουν ὅτι τὸ νὰ βλέπεις ὅλα ὅσα προβάλλονται στὴν τηλεόραση καὶ τὸν κινηματογράφο ἢ νὰ διαβάξεις τὰ πάντα χωρὶς νὰ σκανδαλισθεῖς δὲν εἶναι δεῖγμα ὠριμότητος. Ἄν ἡ μόνη μας ἀντίδραση ποὺ ἀφήνουμε νὰ φανεῖ, ὅταν βλέπουμε ἀκατάλληλες σκηνές, εἶναι ἡ ἀπόρριψη ἢ ἡ ἀπαγόρευση, ἴσως αὐτὸ κάνει τὰ παιδιά μας νὰ δείχνουν περισσότερο ἐνδιαφέρον γιὰ τέτοια πράγματα. Ἐπίσης θὰ τὰ βοηθοῦσε, ἂν τοὺς δίναμε νὰ καταλάβουν ὅτι μπορεῖ κάλλιστα νὰ μὴν ἀρέσουν σ' ἓναν ἐνήλικο οἱ ταινίες καὶ τὰ βιβλία τῶν ὁποίων ἡ ποιότητά εἶναι συζητήσιμη.

Θυμᾶμαι μία συζήτηση ὅπου ἓνας ἐνήλικας εἶπε ὅτι φοβόταν νὰ δεῖ μία ταινία τρόμου· τὰ παιδιά ποὺ τὸν ἄκουσαν ἄρχισαν νὰ παραδέχονται, τουλάχιστον μεταξύ τους, ὅτι, πράγματι, κι αὐτὰ φοβόνταν λιγάκι... Στὰ μεγαλύτερα παιδιά

μποροῦμε νὰ ἐξηγήσουμε ὅτι ἀπορρίπτουμε ὀρισμένες τολμηρὲς σκηνές, ὅχι ἐπειδὴ ἀφοροῦν κάτι τὸ ὁποῖο εἶναι βρώμικο καθ' ἑαυτὸ ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑποβιβάζουν μία αὐθεντικὴ σχέση ἀγάπης. Αὐτὴ ἡ ἀνοιχτὴ στάση ἀπέναντι στοὺς ἐφήβους εἶναι ἀποδοτικότερη ἀπὸ τὴν αὐστηρὴ λογοκρισία - καὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι μερικὲς φορές ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀντλήσει κέρδος ἀπὸ πηγές ποὺ οὔτε κἂν φανταζόμαστε. Εἶναι προτιμότερο οἱ γονεῖς νὰ προσεύχονται κρυφὰ γιὰ τὰ παιδιά τους νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ ὅτιδήποτε κάνουν, παρὰ νὰ ἐλέγχουν ὅλες τους τίς δραστηριότητες.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος συμβουλεύει ἓναν πατέρα, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ πείσει τὸ γιό του νὰ μὴν παρακολουθήσει ἓνα ἄσεμνο θέαμα, νὰ τοῦ μιλήσει ἔτσι: «Ὁ τέκνον, ἀνελευθέρων τὰ θεάματα ἐκεῖνα (...). Ὑπόσχου μηδὲν ἀκούσειν ἄσχημον μηδὲ ἑρεῖν, καὶ ἅπιθι· ἀλλ' οὐ δυνατόν ἐκεῖ μηδὲν ἀκοῦσαι αἰσχρόν. Ἀνάξια τῶν σῶν ὀφθαλμῶν τὰ γινόμενα». Καὶ προσθέτει: «Ἄμα καὶ καταφιλῶμεν αὐτὸν λέγοντες καὶ περιβάλλωμεν ταῖς χερσὶν καὶ ἐπισφίγγωμεν, ὥστε τὸν πόθον δεικνύειν. Τούτοις ἅπασιν αὐτὸν μαλάττωμεν». (Παίδι μου, τὰ θεάματα ἐκεῖνα (...) δὲν εἶναι γιὰ ἀνθρώπους ἐλεύθερους. Δός μου τὴν ὑπόσχεσή σου ὅτι δὲ θ' ἀκούσεις ἐκεῖ ἄσχημο λόγο καὶ ὅτι δὲ θὰ πεῖς, καὶ πήγαινε· ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατό νὰ μὴν ἀκούσεις ἐκεῖ αἰσχρὸ λόγο. Εἶναι ἀνάξια γιὰ τὰ μάτια σου τὰ ὅσα γίνονται ἐκεῖ. Συγχρόνως μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ποὺ θὰ τοῦ λέμε νὰ τὸ φιλοῦμε καὶ νὰ τὸ ἀγκαλιάζουμε καὶ νὰ τὸ σφίγγουμε στὴν ἀγκαλιά μας, δείχνοντάς του ἔτσι τὴν ἀγάπη μας. Μὲ ὅλα αὐτὰ νὰ τὸ μαλακῶνουμε).

“ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ”

Περιοδικὴ ἔκδοση Ἱ.Ν. Ἀγ. Ζώνης ἹΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκδότης: Ἱ.Ν. Ἀγ. Ζώνης • www.agiazoni.gr

Ὑπεύθυνος: Ἀρχιμ. Ἀνθιμὸς Ἡλιοπούλος

Ἀγίας Ζώνης 27Α, ΑΘΗΝΑ 11352 • τηλ.: 210 8674250

Νοέμβριος 2009, Ἀριθ. Φυλ. 15

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Στοιχειοθεσία: “Ἀγία Ζώνη”

Τυπογραφικὴ Παραγωγή: ΛΥΧΝΙΑ, ΥΙΟΙ Θ. ΒΓΟΝΤΖΑ Α.Ε.

Ἀνδραβίδας 7, 13671 Χαμόμυλο ΑΧΑΡΝΩΝ • τηλ.: 210 3410436

Σκέψεις για την κατάθλιψη

Γέροντος Πορφυρίου

Μια φορά είχε έλθει μια κυρία έδω και μου έλεγε ότι πάσχει από κατάθλιψη. Λοιπόν της έκανα την έρώτηση, αν μετά από την κατάθλιψη συνέβηκε κάποιο ευχάριστο γεγονός. Και μου είπε, ότι ναι, ήλθε μια φίλη μου και μου λέει, να σου πω ένα ευχάριστο γεγονός. Φιληθήκαμε εκεί πέρα, μου 'λεγε, έτσι τουτο, έτσι εκείνο... με χαρά, μου 'λεγε όλο χαρούμενα πράγματα, κουβεντιάσαμε εκεί, μετά βγήκαμε έξω για να φωνίσει διάφορα πράγματα

Λέω πώς πέρασες; Μου φύγανε όλα, λέει. Όλα μου φύγανε. Λέω, αλήθεια; Από τη στιγμή που μπήκε η φίλη μου μέσα, έφυγαν όλα. Κι έσύ από τότε τα είχες αυτά; Τα είχα από την περασμένη ημέρα το μεσημέρι. Αίχμάλωτη, λέει, αίχμάλωτη. Της λέω, πώς το βλέπεις αυτό; Δεν του έχω δώσει σημασία, μου λέει. Τώρα που έσύ θέλεις να μου πεις πάνω σ' αυτό το θέμα, βλέπω ότι έχει μεγάλη σημασία αυτό.

Λοιπόν, της είπα πολλά πράγματα και περισσότερο της είπα απ' όλα είναι η αγάπη προς το Θεό, είναι το μεγαλύτερο πράγμα, που αιχμαλωτίζει την ψυχή διότι δεν είναι απλώς μια ενέργεια της ψυχής προς το Θεό, αλλά είναι το σπουδαίο ότι είναι η χάρις του Θεού που γεμίζει έπειτα την ψυχή και την κάνει άλλο. Δηλαδή αυτό το όποιο την είχε καταλάβει ήτανε μία ψυχική δύναμις και αντί να γίνει κάτι καλό, ο διάβολος τη δύναμη αυτή την ψυχική, την έκανε κατάθλιψη και βασιάνιζε τον άνθρωπο. Λοιπόν, της είπα, σιγά-σιγά ν' αρχίσει να παίζει πιάνο που της άρεσε. Και περισσότερο από όλα της είπα να ασχοληθεί με την προσευχή και να δώσει σημασία στην έννοια ότι πρέπει να γνωρίσει και να αγαπήσει το Χριστό.

Κάπως, έτσι κι εμείς αγαπήσαμε το Χριστό, με μια λαχτάρα. Κύριον αίτιον εις την κατάθλιψη και σε όλα αυτά που τα λένε πειρασμικά, σατανικά,

όπως είναι η νωθρότης, η άκηδία, η τεμπελιά, που μαζί μ' αυτά είναι τόσα άλλα ψυχολογικά, δηλαδή πειρασμικά πράγματα, είναι ότι έχεις μεγάλο έγωισμό μέσα σου. Μέσα στη θρησκεία μας οι Άγιοι μας είχαν εύρει τρόπο να μεταβάλλουν την κατάθλιψη σε χαρά. Και αυτός ο τρόπος ήτανε έτσι, ξέρανε πώς θα δοθούνε στο Θεό. Με την αγάπη προς το Θεό, με τη προσευχή και γι' αυτό έφώναζαν με καύχημα οι Απόστολοι και έλεγαν, «χαίρω εν τοις παθήμασί μου».

Τόσο δυνατό που ήτανε το αίσθημα της καταθλίψεως για να τους συντρίψει, αυτό το αίσθημα το πολύ δυνατό που ήτανε, ως πούμε, μία ψυχική δύναμη δική τους, το παίρνανε αυτοί, το δίνανε στο Θεό, το κάνανε προσευχή, το κάνανε χαρά και αγαλλίαση εν Κυρίω. Ένας μασώνος, ως πούμε, έβλεπα που ήτανε έδω γείτονας, και μου είπε, αυτό το πράγμα είναι μία τρέλα, λέει, τί είναι, λέει, αυτοί οι άνθρωποι... οι Απόστολοι. Του το λέω, για τρέλα, λέω, και του το εξήγησα και ευχαριστήθηκε. Μακάρι, λέει, να μπορούσα κι εγώ να κάνω τη μεταποίηση αυτή, αλλά κατέχομαι πολύ, μου λέει, από κατάθλιψη. Κι έχω ξοδέψει πολλά κι έχω γυρίσει στην Ευρώπη και οι τσέπες μου είναι γεμάτες φάρμακα. Λοιπόν αυτό είναι το μυστικό.

Ο διάβολος, ο κακός εαυτός μας, κατορθώνει και παίρνει από τη μπαταρία της ψυχής μας, που έχει τη δύναμη για να κάνουμε το καλό, την προσευχή, την αγάπη, τη χαρά, την ειρήνη, την ένωσή μας με το Θεό, αυτός κατορθώνει και μάς παίρνει αυτή την ενέργεια και την κάνει θλίψη, κατάθλιψη, και ξέρω πώς τα λένε οι λεγόμενοι ψυχίατροι.

Εμείς δεν τα λέμε έτσι, τα λέμε σατανική ενέργεια. Λέμε άκηδία, λέμε λογισμοί, και λέμε ο διάβολος της άκηδίας, ο διάβολος της πορνείας, ο διάβολος, ο διάβολος, ο διάβολος. Διάφοροι διάβολοι, για κάθε σατανική ενέργεια που μάς δημιουργούν.